

VIBORG
KOMMUNE

GRAND
VILLE

Viborg midtby

Forslag til strategisk udviklingsplan

Marts 2025

Indhold

Formål 03

- > Fra det vi vil til det vi gør!

Vision 05

- > Viborg midtby er kommunens pulserende hjerte

Strategiske mål 07

- > Mangfoldigt mødested året rundt
- > Fortidens ånd og nutidens puls
- > Nærhed til søer og natur
- > Hverdagens små øjeblikke
- > Fællesskab, gæstfrihed og kreativitet

Vigtige greb 14

- > Styrk hjertet
- > Forbind på tværs
- > Gør ankomsten let for alle

Konkrete handlinger 24

- > Samarbejde om midtbyens udvikling
- > Indsatser for byens netværk, byens liv og byens fysik

Tak for jeres bidrag 50

Planen er udarbejdet i perioden
august 2024 til marts 2025.

Forsidefoto
Jesper Aagaard, Earvox

VIBORG
KOMMUNE

Viborg Kommune
www.viborg.dk

GRAND
VILLE

AARHUS & KØBENHAVN
www.grandville.dk
CVR 37576964

Formål

Fra det vi vil – til det vi gør!

Ingen bygger by alene – og i Viborg bygger byen på fællesskab. Viborgs udvikling sker i tæt samarbejde og samspil mellem dem, der lever af byen, bygger og udvikler byen, og dem, der bor i og bruger byen.

EN PLAN SKABT I FÆLLESSKAB

Med det fokus er denne plan resultatet af en ambitiøs udviklingsproces, hvor vi har involveret, lyttet til og samarbejdet med borgere, erhvervsliv, kulturinstitutioner og andre aktører, der har Viborg midtby som en central del af deres hverdag.

Planens formål er at beskrive og illustrere en fælles retning for Viborg midtbys fremtidige udvikling og understøtte en levende midtby, hvor handel, fællesskab og byliv forenes.

FRA KOMMERCIELT KNUDEPUNKT TIL MØDESTED

Midtbyerne ændrer sig fra primært at være kommercielle knudepunkter til i stigende grad at være steder, hvor mennesker mødes, deler oplevelser og skaber fællesskaber. Derfor er det vigtigere end nogensinde at tænke langsigtet, bæredygtigt og inkluderende i udviklingen af Viborg midtby. Planen beskriver mål, retning og konkrete handlinger i udviklingen af midtbyen og skal sikre at der er sammenhæng mellem det, vi som by vil, og det vi som by gør!

Ulrik Wilbek
Borgmester i Viborg Kommune

Foto: Jesper Maagaard

En plan for Viborg midtby

I den strategiske udviklingsplan er der visioner og mål samt vigtige greb og konkrete handlinger

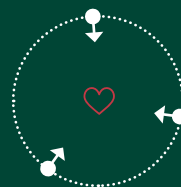
VISION MED AMBITIONER FOR FREMTIDEN

Planens vision favner de udfordringer og muligheder, som Viborg står overfor, og sætter en klar retning for midtbyens udvikling i de næste skridt og mange år frem.

STRATEGISKE MÅL DER VISER VEJ OG SÆTTER RETNING

Planens mål er udarbejdet med input fra midtbyens aktører, borgerrepræsentanter og byens borgere. Mål skal vise vej og sætte retning for en videre udvikling.

VIGTIGE GREB MED ET SOLIDT AFSÆT OG FREMADRETTET FOKUS

Planen bygger videre på den udvikling som Viborg har været igennem. Her forenes initiativer, der er igang, med forslag til nye, som kan bidrage til at mål for midtbyen nås.

KONKRETE HANDLINGER TIL SAMARBEJDER OM REALISERING

Planen udpeger konkrete handlinger og initiativer, som kan videreudvikles, når de realiseres. Realisering kan ske i fortsat samarbejde med byens aktører og med initiativ og indsats fra flere.

Vision
med ambitioner for fremtiden

Vision

Viborg midtby er vores pulserende hjerte

Midtbyen er året rundt et levende og
mangfoldigt mødested.

Her forenes fortidens ånd med nutidens puls, og
man mærker nærheden til søerne og naturen.

Midtbyen rummer plads til hverdagens små øjeblikke
og til fællesskab, gæstfrihed og kreativitet.

Bageren er desværre død
-så nu bager han ej brød.

Rosestie

Strategiske mål

der viser vejen

Fra vision til virkelighed

Visionen sætter en langsigtet retning og en ramme for handling her og nu

VISIONEN ER RAMME FOR HANDLING

Nøglebudskaber i visionen går igen igennem udviklingsplanens målsætninger og konkrete handlinger.

Visionen er på de kommende sider oversat til strategiske mål, der kan være ramme om den videre udvikling af midtbyen og om løbende prioritering af handlinger.

Visionens nøglebudskaber skal samtidig understrege at midtbyen er et socialt knudepunkt for hele kommunen, hvor alle er velkomne, og hvor der er plads til forskellighed, mangfoldighed og samvær.

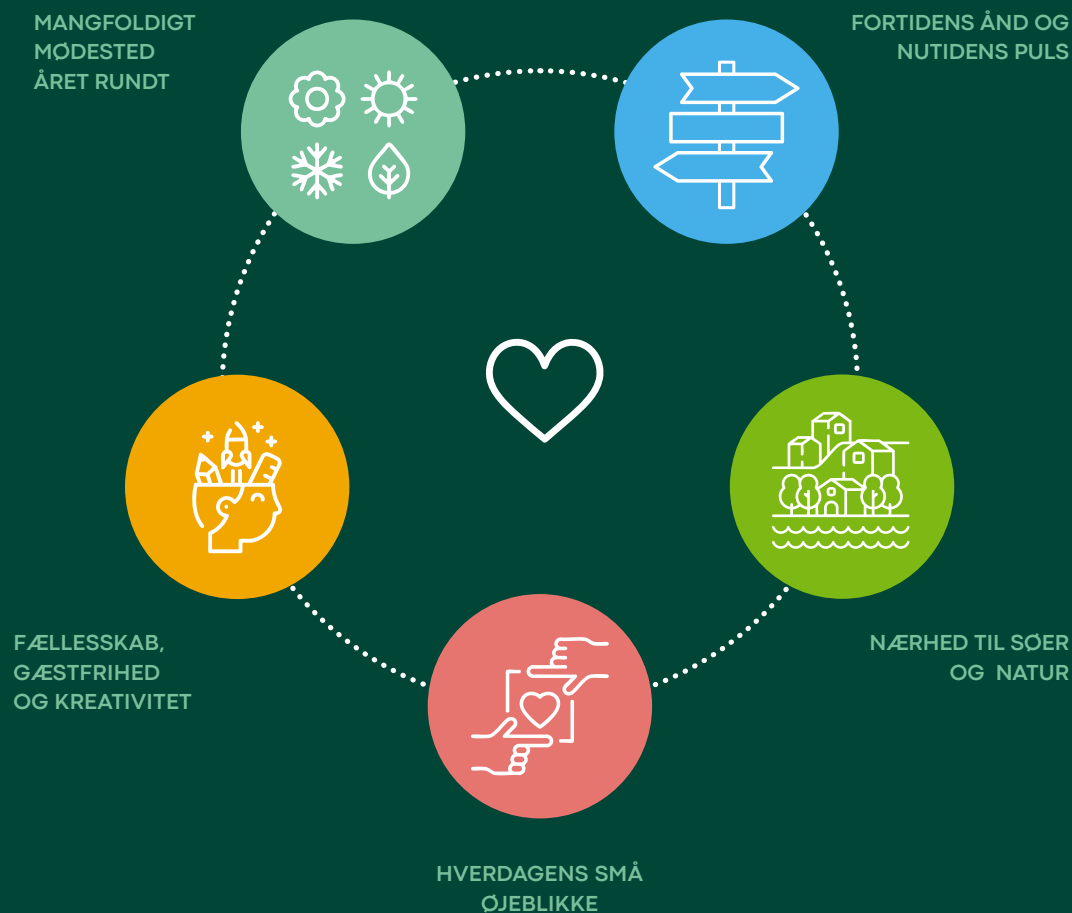

Foto: Viborg Kommune

MANGFOLDIGT MØDESTED ÅRET RUNDT

Målet er at skabe en levende midtby, der tiltrækker folk året rundt gennem mangfoldige aktiviteter, arrangementer og oplevelser for alle aldersgrupper og kulturer.

Midtbyernes rolle er under forandring – fra primært at være drevet af handel til i stigende grad at være steder, hvor mennesker mødes, oplever og handler. Den levende by har værdi i sig selv og styrker samtidig handel og omsætning. Midtbyen skal derfor være et sted, hvor mennesker kan mødes spontant, dele oplevelser og skabe fællesskaber og der skal fokuseres på social og kulturel diversitet. Midtbyen skal pulser af liv og udvalgte forbindelser skal lede borgere og gæster til centrale mødesteder, hvor de kan opholde sig og nyde kommercielle og kulturelle tilbud.

Konkrete målsætninger

- > Flere mennesker færdes i de centrale gaderum.
- > Flere mennesker - både borgere og besøgende - mødes og opholder sig i midtbyen.
- > Øget aktivitet i byens rum og gader - og på flere tider af året.
- > Flere unge bruger midtbyen og flere unge er medskabere af aktiviteter.

FORTIDENS ÅND OG NUTIDENS PULS

Målet er at balancere bevaring og udvikling, så byens historiske arv og ånd bevares og synliggøres, men også giver plads til moderne byudvikling. Historiske elementer skal integreres med nutidige funktioner, så fortiden tydeligt mærkes i byens videre udvikling. Dette omfatter fx udviklingen af gangforbindelser, der fremmer bevægelse og formidler historie og udviklingen af byrum, der styrker byens identitet.

Kombinationen af fortidens markører og nutidens innovation og kreativitet skal øge oplevelsesværdien og tiltrække Viborgensere samt besøgende og sikre, at byen forbliver dynamisk.

Konkrete målsætninger

- > Fortidens historie behandles respektfuldt og markerer sig tydeligt i bybilledet.
- > Nye byrum og bygninger tilføjes med høj kvalitet, hvor skala og tætheder er nøje overvejet.
- > Tydelige forbindelser på tværs af byen samler historiefortælling, oplevelser og mennesker.
- > Viborgs indbyggere føler øget stolthed over midtbyen.

Foto: Grandville

Foto: Viborg Kommune

NÆRHED TIL SØERNE OG NATUREN

Målet er at styrke oplevelsen af naturen og nærheden til søer og grønne områder i Viborg midtby.

Naturen skal være tilgængelig og tydelig i midtbyen og drage mennesker gennem grønne korridorer, mødesteder og oaser, der binder oplevelser af bynatur sammen med byens øvrige oplevelser og tilbud.

Dette kan gøres ved at skabe og styrke visuelle, fysiske og rekreative forbindelser mellem midtbyen og de nærliggende naturrum, så det er nemt og attraktivt at bevæge sig på tværs af byen og opleve naturen, som en naturlig forlængelse af bylivet. Det grønne islæt i byens rum skal bevares og styrkes i omfang og kvalitet.

Konkrete målsætninger

- > Styrkede visuelle og fysiske forbindelser på tværs af midtbyen der væver søer og midtby tættere sammen.
- > Flere der færdes og opholder sig ved søerne.
- > Flere kender og bruger byens smukke gårdum og haver, der bidrager til oplevelse af bykvalitet.
- > Flere træer og mere grønt i midtbyen.

HVERDAGENS SMÅ ØJEBLIKKE

Målet er at sikre, at midtbyen er et sted, hvor alle kan færdes og trives i deres dagligdag, uanset alder, baggrund eller behov.

Der skal skabes rum for både afslapning, handel, leg, arbejde og fritid, så alle oplever midtbyen som en del af deres hverdag.

Midtbyen skal være tilgængelig, funktionel og imødekommende for både lokale borgere og besøgende. Byens rum skal indrettes under hensyn til beboere der har deres hverdag i midtbyen. Og alle aldersgrupper skal opleve at der i midtbyen er byrum, der appellerer til dem. Målet er at flere har lyst til at bruge midtbyens gader og rum til hverdagens liv, aktiviteter og hvil.

Konkrete målsætninger

- > Flere der bor i midtbyen.
- > Optimale cykel og gangforbindelser til midtbyen og til bevægelse på tværs af midtbyen.
- > En høj grad af tilgængelighed.
- > Flere opholdsmuligheder, hvor hverdagens hvil eller pauser for besøgende og borgere kan ske spontant.

Foto: Viborg Kommune

Foto: Bo Amstrup

SIDE 13

FÆLLESSKAB, GÆSTFRIHED OG KREATIVITET

Målet er at gøre Viborg midtby til et sted, hvor der er en stærk følelse af kreativitet og fællesskab og hvor både borgere og erhvervsliv bidrager aktivt til byens atmosfære.

Viborg er Unesco Creative City, og det skal kunne ses, mærkes og opleves – i byens rum, i inddragelse og når der videreudvikles og skabes rammer for iværksætteri, kreative initiativer og lokale events. Midtbyen skal være et sted, hvor gæstfrihed, kreativitet og medskabelse er i fokus, og hvor nye idéer og projekter kan blomstre med respekt for byens karakter.

Sammen med byens aktører og grundejere skal der skabes rammer, der inviterer til at flere borgere og turister får lyst til at bruge og aktivere byens rum, lokaler og mødesteder.

Konkrete målsætninger

- > Kreativiteten kan ses i byens rum.
- > Byens kvaliteter står frem ved både førstehåndsbidrag og i hverdagens mødesteder.
- > Flere aktører og flere fra civilsamfundet tager initiativ til events og oplevelser.
- > Byen udvikles af flere og aktører deler viden og initiativer gennem formelle eller uformelle netværksfora.

Vigtige greb

med et solidt afsæt og et fremadrettet fokus

Et pulserende hjerte skal trække mere byliv til

Midtbyen skal være et attraktivt trækplaster, rumme mere og være noget for flere

Den helt centrale midtby, Viborgs hjerte, har en særlig rolle som både byens og kommunens fælles mødested og en attraktiv destination, der trækker besøgende til.

Forudsætningerne for en aktiv og levende midtby har ændret sig. Før var handel en forudsætning for en levende og pulserende midtby. Nu er en levende og pulserende midtby en forudsætning for en velfungerende handelsby. Det stiller store krav til at prioritere alt det, der kan skabe liv i midtbyen.

ET STÆRKT FUNDAMENT OG FREMADRETTET FOKUS

Gennem mange år er der arbejdet målrettet med at udvikle midtbyen. Siden vedtagelsen af den seneste midtbyplan i 2009 er der investeret i både byrum, byudvikling og byliv. Gågadeloopet er fornyet og udvidet, Banebyen er kommet til og flere projekter er undervejs, ikke mindst Domkirke kvarteret som bliver en helt særlig destination på nationalt niveau. Der er også sket en markant udvikling af byliv og events med Snapsting og Jul i Viborg som nogle af de største resultater.

Fundamentet er i orden, og det fremadrettede fokus er nu i særlig grad at få mere ud af det, Viborg allerede har. Vi skal styrke det, der fungerer godt og styrke sammenhængen fra de steder i midtbyens nære periferi, der genererer byliv til den centrale midtby. Der er et potentiale i at sikre, at det liv, der udspiller sig i midtbyens nære periferi fx i kaserneområdet og i Banebyen, trækkes helt ind i hjertet. Fra midtbyens uddannelser og skoler, turister

og besøgende i Domkirke kvarteret, ved søerne og stadionområdet, brugere af midtbyens fritidstilbud og kollektive trafikknudepunkter. Der er behov for at styrke forbindelser på tværs af byen og fra midtbyens destinationer til hjertet.

POTENTIALE FOR MEGET MERE MIDTBY

Viborgs gågade-loop har potentiale for at lede mennesker rundt og danne ramme om et varieret byliv i et særligt bymiljø. Men der er i dag et uklart hierarki mellem midtbyens torve og byrum, og der er 'huller' i loopet, særligt i Gravene og Vestergade. Der skal derfor arbejdes for at koncentrere mennesker, bylivsskabende funktioner og for at skabe mere byliv der appellerer til flere - året rundt.

Der skal afsøges muligheder for nyt indhold og ny betydning til de dele af midtbyen, der fungerer knap så godt i dag. Særligt den vestlige del af gågade-loopet kalder på en ny rolle, der kan styrke bevægelsesflowet rundt i hele gågade-loopet. Det er både en udfordring, men også et stort potentiale. Og i den ydre del af midtbyen kan ledige ejendomme omdannes til andre anvendelser, fx til flere boliger.

Endelig skal ankomsten og mødet med midtbyen prioriteres, så borgere og besøgende bliver budt velkommen og ikke mødes af midtbyens bagsider. Der er potentiale for at arbejde med førstehåndsindtryk, hvor Viborgs styrker som kreativ og historisk by træder frem, og hvor der er intuitive forløb til midtbyens oplevelser, handelsgader og kulturtilbud.

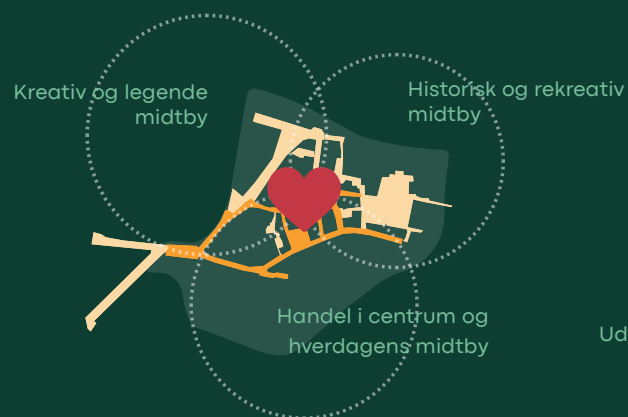
MIDTBY MED MERE OG FOR FLERE

Viborg midtby har det andre byer drømmer om - et gågadeforløb, der giver mulighed for at gå rundt i et loop og binder midtbyens områder og oplevelser sammen. Dele af loopet fremstår dog i dag uklart og udefineret, og det svækker helhedsoplevelsen af midtbyen.

Loopet skal styrkes såvel fysisk som i indhold. Et strategisk og målrettet arbejde med loopet kan styrke den samlede oplevelse og formidling af midtbyens kvaliteter, hvor særligt tre dele; den historiske del, den handelsorienterede del og den kulturelle og kreative del kan styrke loopet og definere rollerne for de centrale byrum på loopet.

Tre vigtige greb

Styrk hjertet, forbind på tværs og gør ankomsten let for alle

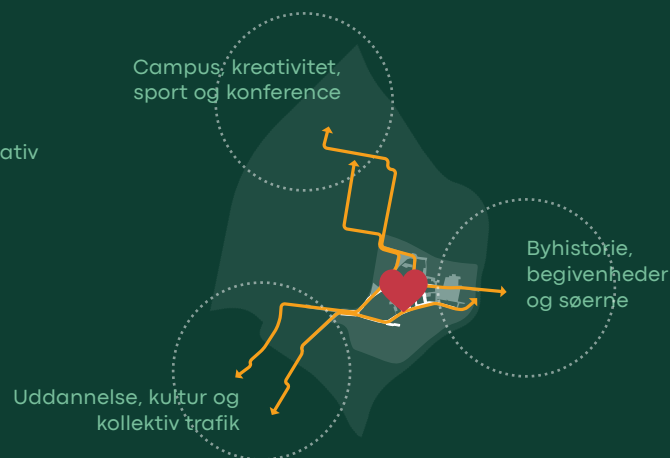

STYRK HJERTET MED OPLEVELSER OG LEVENDE BYRUM

Et stærkt hjerte skal udgøre en destination i sig selv og tilbyde noget at komme efter.

Med bymæssige sammenhænge i den centrale midtby og med afsæt i gågade-loopet skal midtbyens byliv og byrum bindes sammen og give rum for endnu flere funktioner og begivenheder.

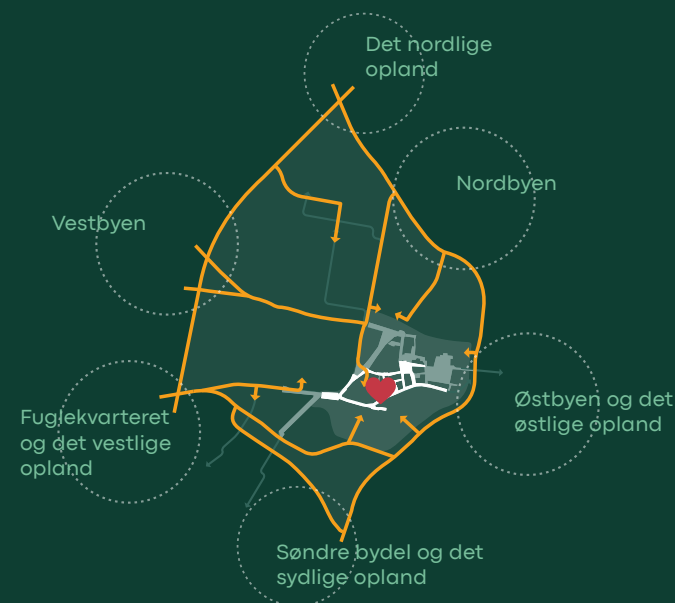
Der skal samtidig være en klar rollefordeling mellem byrum, så byen kan mere for flere og tilbyder en bred variation af oplevelser fremfor mere af det samme.

FORBIND PÅ TVÆRS OG TRÆK BYLIVET IND I HJERTET

Midtbyens nære periferi er en ressource for byens hjerte og rummer både hverdagsliv og begivenheder, der også skal bidrage til liv i midtbyen.

Forbindelser mellem funktioner i midtbyens periferi, fx kaserneområdet, Domkirken og søerne, og livet i gågade-loopet skal styrkes, så det er let at få del i alt det, som byen byder på. Særligt for de besøgende, der ikke kender byen.

GØR ANKOMSTEN LET FOR ALLE OG BYD VELKOMMEN

Førstehåndsindtrykket skal være godt, og hverdagslogistik skal være nemt. Ankomsten til midtbyen skal invitere indenfor, uanset om man ankommer i bil, med tog, til fods eller på cykel.

Helt centralt skal lette trafikanter prioriteres, så der skabes en midtby for mennesker med forskellige behov.

Naturlige ankomstpunkter skal byde velkommen og der skal guides videre til midtbyens hjerte.

STYRK HJERTET MED OPLEVELSER OG LEVENDE BYRUM

Midtbyen i Viborg har en særlig historie og derved en særlig stærk byprofil i forhold til de omkringliggende byer - både når det handler om bosætning og om at tiltrække besøgende og turister. Det er en styrkeposition, som nu bliver endnu stærkere, når Domkirke kvarteret og Museum Wibergs står færdigt.

Det er gågade-loopet i hjertet af midtbyen, der binder oplevelser, byrum og byfunktioner sammen. Mod øst binder Nytorv Domkirke kvarteret og de store events sammen med handelsbyen. Mod vest skal der være en stærkere kobling mellem handelsbyen og byfunktionerne i den vestlige midtby. Ikke mindst til kulturfunktioner som Tinghallen og Paletten samt Viborg Bibliotek og Studenterhuset. Her er der et særligt potentiale omkring Trappetorvet, der kan udvikles og styrke den vestlige del af gågade-loopet.

Der skal værnes om historien - særligt i historiske byrum som Hjultorvet, hvor hverdagslivet og byens historie møder handelsbyen. Samtidig skal midtbyens byrum kunne noget forskelligt og understøtte en større diversitet, så der både er plads til kultur og events og beboerne og børnefamilier føler sig velkomne. Der skal også være flere byrum og aktiviteter, der er målrettet byens unge og byens kreative miljøer.

Domkirke kvarteret er under udvikling i øst og et fremadrettet fokus skal rettes mod vest, så gågade-loopet styrkes og oplevelsen bliver helstøbt og af høj bymæssig kvalitet. Viborg skal have en midtby med mennesker og fællesskab i fokus.

BYRUM MED FORSKELLIGE ROLLER OG FUNKTIONER

Byliv til hverdag og til fest fylder ikke lige meget. Til hverdag er der for få mennesker til at fylde alle midtbyens torve og pladser, til fest kan der være for mange til de byrum der er. Livet i midtbyen skal derfor fokuseres strategisk, så midtbyen til alle tider opleves aktiv, levende og velfungerende. Der skal være noget at komme efter - også til hverdag.

Der introduceres derfor en rolledeling, der beskriver målet for udviklingen af midtbyens vigtigste byrum.

Hjultorvet, Nytorv, Trappetorvet og Sct. Mathias Port spiller alle en særlig rolle i forhold til at understøtte handelslivet og gågadeloopet. Særligt Hjultorvet er afgørende for oplevelsen af en aktiv, velfungerende handelsby, mens Trappetorvet bør udvikles og på sigt tilføjes en særlig byfunktion for at styrke byliv og identitet i handelsbyens vestlige ende.

Nytorv, Hjultorvet og Gammeltorv er midtbyens 'fine' pladser, som til fest danner ramme omkring de helt store events. Hjultorvet og Nytorv skal spille en særlig rolle i forhold til udeservering, mens Stænderpladsen og Landsarkivets Have skal understøtte hverdagsophold i rolige rammer.

Der skal indpasses legesteder i og omkring gågaderne og mere grønt i byrum, hvor det er muligt.

#A Hjultorvet

Rolle: At understøtte handelslivet med mulighed for hverdagsophold, udeservering, leg og store og mindre events.

Midtbyens historiske torveplads med strategisk betydning for hverdagsoplevelsen af en aktiv, levende og velfungerende handelsby. En fornyelse af Hjultorvet har høj prioritet, men torvet skal fortsat være byens klassiske købstadstorv og understøtte den aktive, levende handelsby. Ved omdannelse bør pladsens fleksibilitet være i fokus, så friheden til at indpasse skiftende aktiviteter fortsat er en styrke. Koblingen til Nytorv skal styrkes. >> **Handling #15 og #17**

#B Nytorv

Rolle: At understøtte handelslivet med mulighed for udeservering samt store og mindre events.

Nytorv er byens gamle midtpunkt og ramme om midtbyens helt store events. Til hverdag bæres byoplevelsen her af det kommercielle byliv i form af caféer, restaurationer mm.

#C Trappetorvet

Rolle: Ankomstrum. At understøtte handelslivet med mulighed for hverdagsophold, leg og mindre events.

Omdannelse af Trappetorvet bør prioriteres højt. Torvet skal repræsentere den kreative og moderne by og har potentiale til at rumme en større karakterfuld funktion - en 'kulturjuvel'. Den kan bidrage med en særlig identitet til midtbyens

#D Sct. Mathias Port

Rolle: Ankomstrum. At understøtte handelslivet med mulighed for mindre events.

Den seneste fornyelse har ændret Sct. Mathias Port fra et 'trafikrum' til et sammenhængende byrum med plads til både kørsel, ophold, udeservering og lejlighedsvis events.

#E Trekanttorvet

Rolle: Ankomstrum, hverdagsophold og vandleg.

Et vigtigt rum i hverdagens oplevelse af handelsbyen og gågade-loopet og ankomstrum til handelsbyen fra syd. Her inviterer bænke, vandleg og hyppigt opstillede salgsboder til korte pauser.

vestlige del og styrke koblingen mellem handelsbyen og de nærliggende kulturfunktioner. På kort sigt omdannes Trappetorvet med mere grønt og evt. en overdækning til ophold og aktiviteter, mens de langsigtede muligheder undersøges og udvikles.

>> **Handling #8, #11, #16 og #17**

#F Fischers Plads

Rolle: Ankomstrum med plads til udeservering og mindre events.

Den stadige strøm af mennesker på vej til Sct. Mathias Centret og gågaden har tiltrukket både udeservering og lejlighedsvis salgsboder til pladsen, der for nyligt er fornyet.

#H Stænderplads

Rolle: Hverdagsophold med en kvalitet af ro.

Stænderpladsen bliver Domkirkekvarters velkomstplads, der samler og forbinder funktionerne omkring - Museum Wibergis og Hærvejscentret. Her skal være rammer for hverdagsophold i rolige rammer.

>> Handling #23

#G Gammeltorv

Rolle: Ankomstrum med plads til store events

Midtbyens store, fine plads og forplads til Domkirken. I hverdagen et ankomst- og gennemgangsrum, hvor fokus ligger på de omgivende facader. Ved særlige lejligheder er Gammeltorv byens store festplads, der samler hele byen om store oplevelser. I fremtiden flyttes parkering til Domkirkekvarters p-hus og pladsen omlægges med plads til ankomst af turister.

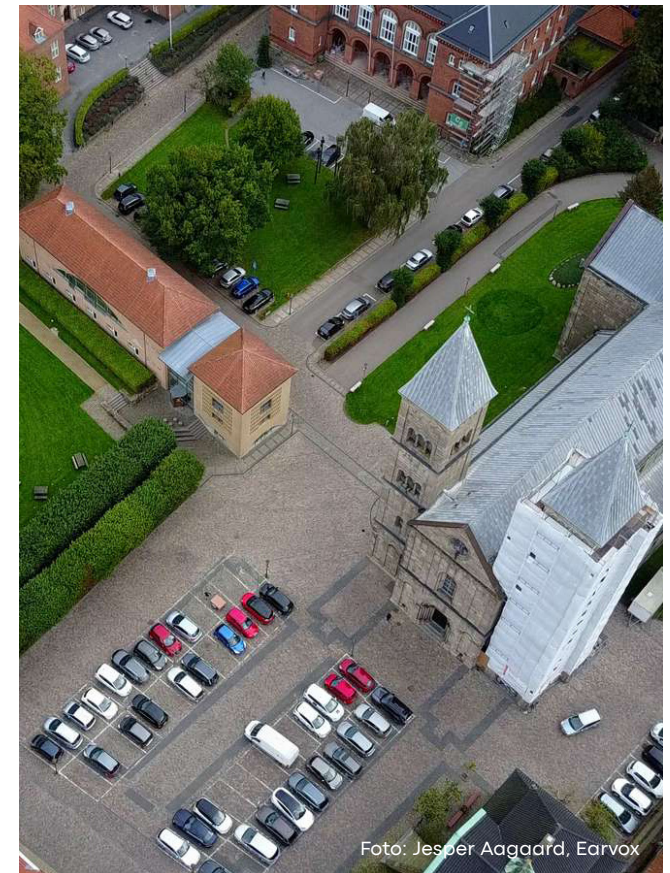
>> Handling #23

#I Vægtertorvet

Rolle: Ankomstrum og hverdagsophold.

Torvet har potentiale til at blive et stærkt bindeled i en styrket forbindelse mellem kaserneområdet og midtbyen. Her skal fortsat være mulighed for korttidsparkering, men dele af torvet kan indrettes til mere ophold udeservering og grønt.

>> Handling #22

#J Landsarkivets Have - Hacks Have

Rolle: Hverdagsophold, en kvalitet af ro.

Landsarkivets have kan åbnes op og indgå som led i en forbindelse mellem kaserneområdet og midtbyen.

>> Handling #22

FORBIND PÅ TVÆRS OG TRÆK BYLIVET IND I HJERTET

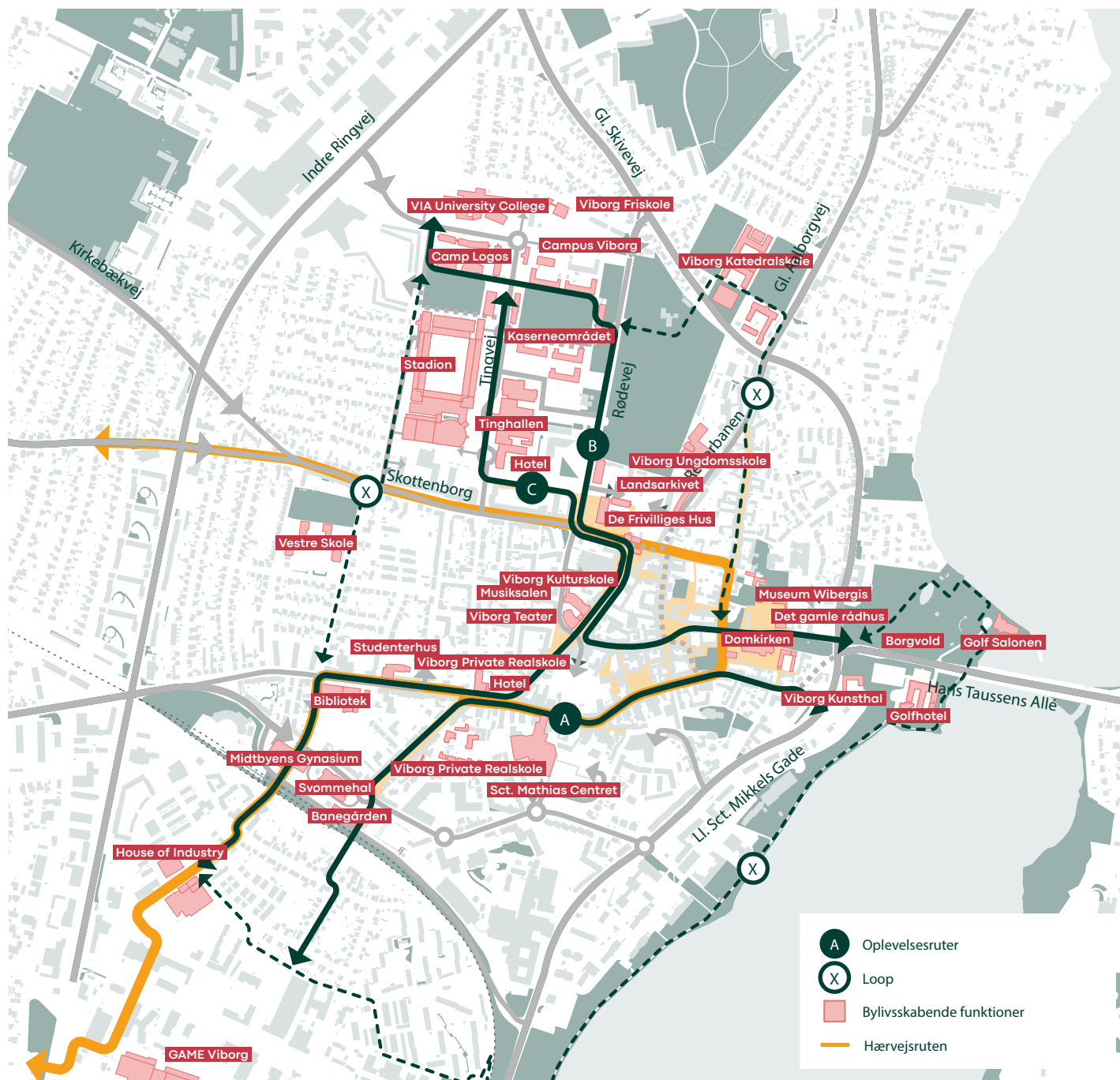
I nærhed til og tæt omkring den centrale midtby findes en række byfunktioner, der tiltrækker hverdagens liv og besøgende udefra.

På kaserneområdet trækker uddannelsesinstitutioner unge til, og sport, kultur og events tiltrækker mange besøgende. Omkring Banebyen er der boliger og uddannelser, mens Regionshospitalet, kollektiv trafik og andre byfunktioner skaber liv ved Banegårdspladsen og Jernbanegade.

Sammenhængen mellem de bylivsskabende funktioner i midtbyens periferi og midtbyen er svag, og man skal kende byen godt for at finde vej ind til midtbyens hjerte. Der er også svage sammenhænge mellem midtbyens mange kulturfunktioner og ungdomsuddannelser. De bør styrkes, så man opdager alle de kulturtilbud, som midtbyen byder på.

Mod øst udgør særligt Sct. Ibs Gade en stor barriere mellem midtbyen og søerne. Og i Domkirkekvartret forventes i fremtiden endnu flere besøgende, der let skal kunne finde vej til den centrale midtby.

Der er derfor et særligt fokus på at styrke sammenhængen mellem midtbyens hjerte og særlige funktioner i midtbyens periferi. Det kan ske ved at skabe visuelle, fysiske og rekreative oplevelsesruter på tværs af midtbyen, så flere ledes helt ind til midtbyens mødesteder og oplevelser, så de har let adgang til alt det byen byder på og styrker bylivet her.

TRE STYRKEDE FORBINDELSER OG ET FINTMASKET NET

Tre oplevelsesruter skal binde byens periferi sammen med den centrale midtby og lede hverdagslivet og gæster i byen naturligt til og rundt i midtbyen. Ruterne skal markeres fysisk og være visuelt udtryksfulde.

Oplevelsesruterne sammenbindes desuden af eksisterende forbindelser i midtbyens periferi, så der opstår et finmasket net af sammenhænge med den centrale midtby i centrum. Disse forbindelser består af den direkte forbindelse fra kasernen til Banebroen, fra Banebyen til søerne via Banebyparken og fra Domkirke kvarteret til Katedralskolen via Sct. Mogensgade og Reberbanen.

Forbindelserne realiseres gennem tiltag omkring wayfinding og skiltning og ved at arbejde med at skabe oplevelsesrige byrum, hvor bløde trafikanter prioriteres.

#A Handelsgade-forbindelsen

Binder søerne sammen med Banebyen - via Hjultorvet som centralt byrum

En forbindelse skal forbinde midtbyen syd for banen med handelsbyen og søerne, med Jernbanegade og Sct. Mathias Gade som særligt vigtige forbindelser. Her spiller især Sct. Mathias Port og Hjultorvet en rolle som centrale byrum.

Ruten binder boliger og institutioner i Banebyen og stationsområdet sammen med midtbyens tilbud.

#B Byhistorie-forbindelsen

Binder kaserneområdet sammen med søerne - via Landsarkivets Have, Gravene Nord og Vægtortorvet som centrale byrum

En forbindelse skal forbinde kaserneområdet med søerne via Rødevej, den nordlige del af Gravene, Nytorv, Domkirke kvarteret og videre til Borgvold og Nørresø.

Målet er at trække bylivet på kaserneområdet med ind til midtbyen, hvor særligt Landsarkivets Have og Vægtortorvet er vigtige byrum, der skal medvirke til at skabe bymæssig oplevelse, flere besøgende og sammenhæng mellem funktioner. Det kan understøttes ved at åbne Landsarkivets have ved at fjerne hækkene omkring og ved at styrke mulighederne for ophold både her og på Vægtortorvet.

På ruten er flere sekundære byrum, som kan udvikles og skabe mere lokal værdi for områdets brugere og beboere. Det grønne areal syd for Camp Logos kan aktiveres med idrætsfaciliteter og Oberst Lunds Plads kan gøres mere attraktiv som centrum i et grønt campus.

Viborgs særlige position som kreativ by og centrum for animation kan udnyttes som wayfinding, der giver ruten en særlig karakter gennem grafisk bearbejdning af belægnings, gavlmalier osv.

#C Campus og kultur-forbindelsen

Binder kaserneområdet sammen med Banebyen - via Trappetorvet og Fælledvej som centrale byrum

En forbindelse skal binde kaserneområdet sammen med Sydbyen, fra kaserneområdets uddannelser, events og oplevelser via Fælledvej, Landsarkivets have, Gravene og den østlige del af Vesterbrogade til Midtbyens Gymnasium og Banebyen.

Målet er at skabe sammenhæng mellem midtbyens skoler og uddannelser og de mange kulturtilbud i den vestlige del af midtbyen, hvor Institut for børnekultur, De frivilliges hus, Musiksalen, Viborg Teater, Studenterhuset og biblioteket ligger næsten som perler på en snor.

Centralt på denne 'snor' ligger Trappetorvet som en uudnyttet mulighed, der kan omsættes til en ny byfunktion – en kulturjuvel – der understøtter sammenhængen og skaber en særlig karakter og identitet i den vestlige del af midtbyen.

Fælledvej, den nordlige del af Gravene og den østlige del af Vesterbrogade er vigtige dele af oplevelsesruten, hvor der er særligt behov for at tydeliggøre den bymæssige sammenhæng, og hvor der skal skabes en bedre balance mellem 'byen for biler' og 'byen for mennesker'.

>> Handling #13 og #14

GØR ANKOMSTEN LET FOR ALLE OG BYD VELKOMMEN

Visuelt er ankomsten til midtbyen fra øst og nord i særklasse. Fra øst troner Domkirken over midtbyen, og fra nord byder Viborg Katedralskole og middelalderbyen velkommen. Det er ankomster, som der skal værnes om, så byens kvaliteter ikke sløres. Mod syd og vest forholder det sig anderledes. Fra syd er ankomsten til Fischers Plads blevet forskønnet, mens ankomsten fra vest - ved Trappetorvet og Preislers Plads - er en midtby der er mere for biler end mennesker.

Midtbyen skal blive bedre til at byde sine gæster velkommen og guide videre. Ankomstrum skal skabe et godt førstehåndsindtryk og vise Viborgs styrker som historisk og kreativ by. Der skal ligeledes være en fordel ved at færdes mere bæredygtigt. Derfor skal der skabes mere og bedre plads til mennesker - både som gående og cyklister.

Men Viborg har et stort opland, og det skal stadig være let at komme til midtbyen. Ankomsten i bil skal ske via midtbyens parkeringsring, hvor den parkeringssøgende trafik via parkeringsportaler ledes direkte ind på de centrale parkeringspladser. Men det skal være mindre attraktivt at færdes på tværs af midtbyen i bil, hvorfor den nordlige og sydlige del betragtes som to adskilte 'parkeringsøer'.

Midtbyens historiske gader og skrånende terræn kan være udfordrende at færdes i, hvis man har særlige behov. Derfor skal der arbejdes særligt med tilgængelighed og universelt design.

- A Vigtige ankomstrum
- Parkeringsring med parkeringsportaler
- Ankomstveje til midtbyens parkering
- P Parkeringspladser i midtbyens periferi
- P Midtbyens parkeringspladser

#A Trappetorvet

Trappetorvet er den vestlige midtbys vigtigste velkomstrum – et strategisk ankomstrum fra vest, som danner 'modvægt' til Domkirke kvarteret. Her møder besøgende fra mange retninger midtbyen første gang, både lette trafikanter og bilister, der kører til Preislers Plads.

Trappetorvet kan – gennem omdannelse fra trafikrum til fodgængerrum, med en ny funktion og bylivsskabende uderum – blive et udstillingsvindue for det særlige ved Viborg.

Trappetorvet skal i fremtiden byde velkommen med en spændende ankomst og give gågadeloopets vestlige del en særlig karakter og identitet som skal bidrage til at skabe mere liv i handelsbyens vestlige del. Dermed kan Trappetorvet medvirke til at styrke koblingen til kaserneområdet og stationsområdet og understøtte gågadeloppet.

>> Handling #12 og #16

#B Preislers Plads

Preislers Plads er manges første møde med midtbyen – både når man ankommer i bil eller på cykel fra vest. Pladsen ligger i det indre af gågadeloopets mest centrale karre omgivet af de omkringliggende bygningers baggårde og bagfacader. Parkeringsanlægget er for nyligt renoveret og har i dag nye belægninger, dedikerede gangzoner og forbedret belysning. Oplevelsen af pladsen som ankomstrum kan løftes yderligere ved at arbejde med at ændre de omliggende facader fra bagsider til forsider og ved at forskønne passagerne, der forbinder pladsen med gågadenettet, fx med brug af visuelle virkemidler.

>> Handling #5 og #12

#C Gravene Nord

Gravene Nord, Vægtortorvet, Landsarkivets Have og Fælledvej er midtbyens ankomstpunkt fra nord og et centralt hængsel mellem den centrale midtby og sports-, kultur- og uddannelsesaktiviteterne på kaserneområdet.

Den nordlige del af Gravene rummer potentiale til at blive et byrum, der binder de mange bylivsskabende funktioner i den nordlige midtby sammen. Samtidig kan det skabe bedre rammer for ophold og udeservering, mere grønt samt byrum med plads til leg og håndtering af regnvand.

Tæt på ankomstrummet ligger også Garnisonspladsen som er en af de større centrale parkeringspladser. Herfra kan guides til ankomstrum i rammerne af Landsarkivets Have og Vægtortorvet.

>> Handling #12 og #22

#D Banegårdspladsen/ Jernbanegade

Jernbanegade er på det seneste opgraderet med offentlige og private investeringer i veje og bygninger.

Banegårdspladsen, der i dag er mest på bilernes og bussernes præmisser, kan omdannes, så der skabes bedre rammer om bylivet til særligt den omdannede stationsbygning og Viborg Svømmehal og så forbindelserne for de lette trafikanter mod broerne over banen, til den kollektive trafik og til Midtbyens Gymnasium styrkes.

>> Handling #12

#E Domkirke kvarteret

Domkirke kvarteret er noget helt særligt – ikke bare for Viborgs identitet, men også for danmarkshistorien. Kvarteret udgør et vigtigt ankomstpunkt fra øst og vil i fremtiden være det centrale ankomststed for mange turister og besøgende til kvarterets mange attraktioner.

Det er derfor vigtigt, at gæster i højere grad ledes videre til midtbyens øvrige tilbud. Domkirke kvarterets parkeringshus bliver et vigtigt ankomstpunkt for turister og midtbyens hverdagsgæster fra øst, der ønsker at benytte midtbyens kommercielle eller kulturelle tilbud og kvarterets nye byrum.

>> Handling #12 og #23

#F Vesterbrogade Øst/Sct. Mathias Port

Den østlige del af Vesterbrogade og Sct. Mathias Port skaber en samlet ankomst fra vest og binder skoler, bibliotek, studenterhus m.m. tættere sammen. Det er ligeledes et vigtigt ankomstpunkt for de mange, der færdes til midtbyen via den kollektive trafik og stoppestederne på Jernbanegade og Boyesgade.

>> Handling #12

#G Fischers Plads

Fischers Plads er midtbyens største parkeringsanlæg og manges første møde med midtbyen – særligt bilister, der ankommer fra syd og vest. Parkeringspladsen og parkeringshuset er for få år tilbage gennemgribende renoveret. Pladsen har i dag dedikerede gangzoner, forpladsen ved Sct. Mathias Centeret er omdannet til gågadezone og der er opsat bænke og beplantning, så byrummet fremstår hyggeligt op til centeret og gågaderne.

>> Handling #12

Konkrete handlinger

til samarbejde om realisering

Samarbejde om midtbyens udvikling

Realiseringen af planen vil blive en fælles indsats, som kræver et tæt samarbejde med et bredt felt af aktører

Realiseringen af udviklingsplanen for midtbyen forudsætter en fælles indsats, som kræver et tæt samarbejde og medskabende processer mellem byens aktører. Denne tilgang skal sikre, at udviklingen ikke blot sker "for" byen, men "med" byen, hvor aktørernes perspektiver og engagement aktivt inddrages.

BYENS NETVÆRK

En levende midtby kræver stærke fællesskaber og samarbejder. Partnerskaber mellem kommunen, erhvervslivet og lokale foreninger skal sikre sammenhæng i indsatser, der løfter byen som helhed.

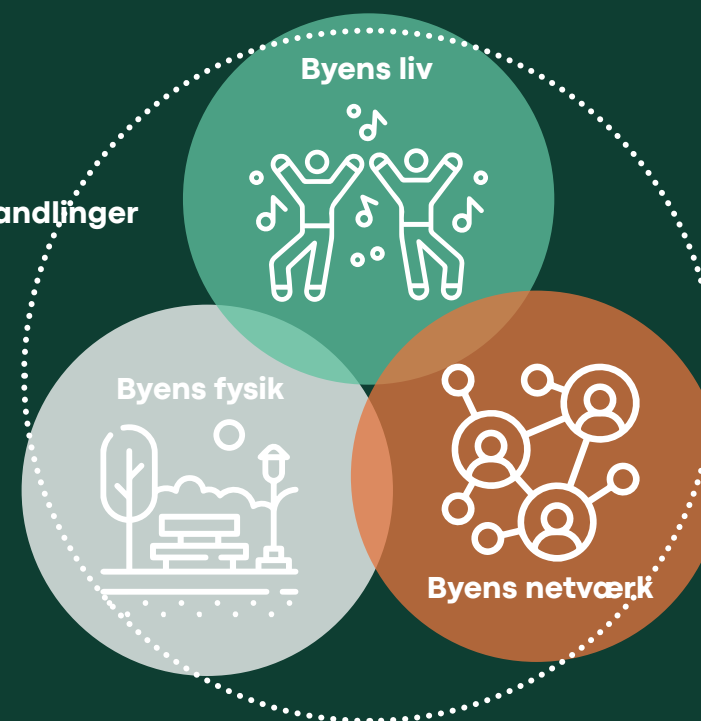
BYENS LIV

Fokus er på at skabe en dynamisk midtby med oplevelser, fællesskaber og arrangementer året rundt. Samarbejde med kulturlivet, handelsforeningen og lokale aktører er nøglen til at tiltrække borgere og besøgende.

BYENS FYSIK

Det fysiske miljø er fundamentet for byens karakter og indbydende atmosfære. Her samarbejdes mellem kommune, byens aktører og ejendomssejere om at udvikle attraktive og tilgængelige rum, der både respekterer byens historie og giver plads til nyt.

Konkrete handlinger

HANDLSKATALOG

På de følgende sider beskrives overordnet en række konkrete handlinger, som på kort og længere sigte kan bidrage til en realisering af udviklingsplanens målsætninger for midtbyen. For hver handling er angivet hvilke af planens målsætninger der understøttes og et bud på om indsatsen forventes realiseret på kort eller længere sigte.

Hvornår en indsats realiseres afhænger af flere faktorer, herunder om den etableres i et samarbejde blandt flere, om indsatsen skal udvikles yderligere, om den kræver tilladelser, planlægning og om finansiering er på plads. Samlet er det forventningen at udviklingsplanen realiseres over en tidshorisont på 10 – 15 år.

BYENS NETVÆRK

- 01 Styrket samarbejde om bylivet
- 02 Handelsliv på nye måder
- 03 Data som vidensgrundlag
- 04 Bane vej for initiativ
- 05 Gør kreativiteten synlig og mærkbar
- 06 En by for alle

BYENS LIV

- 07 Årshjul for byrum og begivenheder
- 08 Til, for og med unge
- 09 Styrk oplevelsen af kunst og kreativitet
- 10 Flere boliger i midtbyen
- 11 Prøv det af!
- 12 Parkeringsportaler og ankomstpunkter viser vej
- 13 Balancerede trafikløsninger
- 14 Wayfinding binder byliv og oplevelser sammen

BYENS FYSIK

- 15 Hjultorvet – et fleksibelt hverdagstov
- 16 Trappetorvet – en usleben diamant
- 17 Leg for børn og familier
- 18 Arkitektur, kvalitet og bevaring
- 19 Flere træer og mere natur
- 20 Udviklingsplan for søbredden
- 21 Uderum og mødesteder på kaserneområdet
- 22 Styrket forbindelse mellem midtbyen og kaserneområdet
- 23 Domkirkekvartret

Foto: Lasse Hagen

#01

Styrket samarbejde om bylivet

Der etableres en midtbyorganisering med byens aktører, der i fællesskab indsamler viden og udvikler løsninger, der fremmer en levende og attraktiv midtby.

Her kan repræsentanter for midtbyens erhvervs-liv, kulturliv, beboere og brugere samles med Viborg Kommune. Midtbyorganet kan bygge på erfaringerne fra det midtbyråd, der har bidraget til denne udviklingsplan og videreføre det fælles perspektiv på midtbyens udvikling herfra.

Et mål med en fælles organisering er at få flere aktører til at bidrage til realisering af denne plans vision. Viborg Kommune vil blandt andet bidrage ved at prioritere placering af nye kommunale funktioner og aktiviteter i midtbyen, hvor de bedst understøtter midtbyens liv og øvrige aktiviteter. Dette kan eksempelvis være borgervendt kommunal service, sundheds- eller kulturtilbud som Musikskolen og Hærvejscenteret, der allerede er placeret centralt.

Midtbyorganet skal desuden bidrage med at formidle udviklingsplanens vision og synliggøre den løbende realisering overfor borgere og besøgende.

Bidrag til målsætninger: Ved at styrke samarbejde mellem kommune og aktører skabes et stærkere fundament for fællesskab, gæstfrihed og kreativitet.

Placeringen af nye funktioner i midtbyen kan tiltrække flere mennesker og dermed styrke midtbyen som et levende, mangfoldigt mødested året rundt.

Aktører: Viborg Kommune (facilitator) og aktører i byen

Finansiering: Indsatsen kræver at de deltagende parter vil bidrage med den fornødne tid

Tidsperspektiv: Indsatsen igangsættes på kort sigt.

Foto: Ricco Bødker Andersen

#02

Handelsliv på nye måder

Der etableres en dialog med erhvervslivet, ejendomsrådgivere og ejendomssejere om udviklingen af Viborgs handelsliv. Dialogen skal resultere i en fælles udpegning af handlinger, der kan styrke butiksmiljøet særligt omkring gågadeloopet.

Handlingerne kan omfatte at fremme innovative løsninger, øget kreativitet og handel på nye måder, og etablering af samarbejde om. Dialogen vil tage afsæt i anbefalinger fra den seneste detailhandelsanalyse, herunder:

- > Koncentrere butiksområdet
- > Aktivere tomme butikslokaler
- > Understøtte etablering af butiksfællesskaber

Derudover kan dialogen belyse muligheder for at tiltrække lejere med særlige profiler, udarbejde salgsmateriale om byen og dens udviklingsprojekter til potentielle investorer samt øge opmærksomheden på om der er ejendomme, hvor der kan gives plads til nye bylivsskabende funktioner.

Bidrag til målsætninger: Ved at koncentrere og tematisere butiksområdet styrkes midtbyen som et mangfoldigt mødested, hvor både borgere og besøgende kan mødes spontant og nyde varierede handelsoplevelser. Aktiveringen af tomme butikslokaler og etableringen af butiksfællesskaber bidrager til øget aktivitet og fællesskab, hvilket understøtter visionen om en levende midtby. Samtidig kan dialogen skabe grobund for kreative løsninger og iværksætteri, der styrker Viborgs kreative profil.

Aktører: Vi er Viborg, Viborg Kommune samt ejendomsrådgivere, ejendomssejere og relevante iværksætttermiljøer. Dialogen kan indgå i midtbyorganets aktiviteter jf. # 1 eller der kan nedsættes en selvstændig gruppe omkring.

Finansiering: Indsatsen kræver arbejdstimer og udarbejdelse af salgsmateriale, der finansieres af de deltagende parter.

Tidsperspektiv: Indsatsen igangsættes på kort sigt.

Foto: Lars Holm

Foto: Jørgen Nis Ley

#03

Data som vidensgrundlag

Der indhentes data om besøgende i midtbyen for at følge, hvordan bylivet udvikler sig, og for at få indsigt i effekten af aktiviteter, events og fysiske tiltag. Dataindsamlingen kan omfatte antal besøgende, køn, alder og bevægelsesmønstre.

Derudover vil Viborg Kommune deltage i et projekt, der undersøger, hvordan data om flytninger, forretningsliv, kulturliv og events kan kombineres og anvendes til at monitorere og forstå drivkræfterne bag udviklingen af midtbyen.

Bidrag til målsætninger: Ved at indsamle og analysere data styrkes det strategiske beslutningsgrundlag, hvilket gør det muligt at investere målrettet i midtbyen. Denne indsats bidrager til at fremme Viborg midtby som et mangfoldigt mødested året rundt, hvor både borgere og besøgende oplever en levende og dynamisk by. Vidensgrundlaget, der skabes gennem dataindsamlingen, understøtter også en mere præcis planlægning af aktiviteter og initiativer, som styrker fællesskabet og livskvaliteten i midtbyen.

Aktører: Viborg Kommune som ansvarlig for dataindsamling og analyse.

Finansiering: Viborg Kommune.

Tidsperspektiv: Indsatsen er igangsat.

#04

Bane vej for initiativ

Tydelige indgange til kommunen gør det nemt for eksterne aktører at samarbejde med Viborg Kommune om midtbyens udvikling. Viborg Kommune vil etablere mere klare og lettilgængelige kontaktpunkter, som for eksempel en midtbykoordinator. Det kan være i rollen som myndighed eller samarbejdspartner.

Viborg Kommune vil samtidig sikre et stærkt fællesskab om styring og koordinering af indsatser, der understøtter den fælles vision for midtbyen. Dette ved at kommunens forskellige afdelinger arbejder tæt sammen om at sikre en helhedsorienteret tilgang til midtbyens udvikling.

Bidrag til målsætninger: Tydelige indgange til kommunen fremmer samarbejdet mellem kommune, erhvervsliv og civilsamfund og skaber en mere effektiv og gennemsigtig proces for byudvikling. Det interne fokus på ledelsesmæssig koordinering sikrer, at alle kommunale indsatser bidrager til realiseringen af den fælles vision og strategiske mål for midtbyen, hvilket understøtter en levende og mangfoldig midtby.

Aktører: Viborg Kommune som ansvarlig for etablering og formidling af kontaktpunkter samt intern koordinering.

Finansiering: Viborg Kommune.

Tidsperspektiv: Indsatsen igangsættes på kort sigt.

#05

Gør kreativiteten synlig og mærkbar

Som UNESCO Creative City for Media Arts har Viborg placeret sig som et globalt centrum for kreativitet og innovation. Det skal også kunne ses og mærkes i Viborg midtby. Det skal medvirke til at tilføre Viborg noget moderne, skævt og overraskende, styrke byens internationale appel og synliggøre byens kreative kompetencer.

Indsatsen kan realiseres både gennem selvstændige projekter og som et ekstra lag, når andre af planens projekter realiseres. Projekter med potentiale for at gøre kreativiteten mærkbar omfatter:

- > Lad byens visuelle kreativitet møde besøgende allerede i midtbyens primære ankomstrum. Første indsats kan omhandle facaderne og forbindelserne omkring Preislers Plads
- > Lav ruter, der viser vej til kunst og kreativitet. Udsmyk byens passager og forbindelser, og brug kreative, visuelle, skæve greb i wayfinding og byinventar
- > Etabler et 'Unesco Creative Space' - et mødested eller oplevelsesrum omkring kreativitet for byens borgere og besøgende. Fx i et tomt butikslokale
- > Udvikl en tradition for marked i midtbyen, hvor byens iværksættere, kreative erhverv, kunsthåndværkere og fritidskreative sælger kreative, kunstneriske produkter
- > Lav legesteder, der sprudler af visuel kreativitet og opfordrer til brug af fantasien

- > Lad fortsat kreativiteten afspejles i byens store events, fx. Jul i Viborg, og være et omdrejningspunkt for selvstændige events som VAF (Viborg Animation Festival), som bidrager til at tiltrække besøgende til midtbyen
- > Arbejd med nye måder at borgerinddrage omkring byens udvikling, herunder med brug af digitale modeller.

Bidrag til målsætninger: Brug af kreative greb bidrager til at skabe en nutidig, mangfoldig oplevelsesrig by, og understøtte og synliggøre byens kreative erhvervsliv. Mødesteder omkring kreativitet kan medvirke til at aktivere tomme lokaler i byen og styrke fællesskabet.

Aktører: Viborg Kommune, byens kreative miljø, Vi er Viborg, ejendomsejere m.fl.

Finansiering: Afhænger af det konkrete projekt. Nogle indsatser kan søge støtte fra Viborg Creative City Puljen.

Tidsperspektiv: Indsatsen rummer flere tiltag, hvoraf nogle er igangsat og andre igangsættes både på kort og lang sigt.

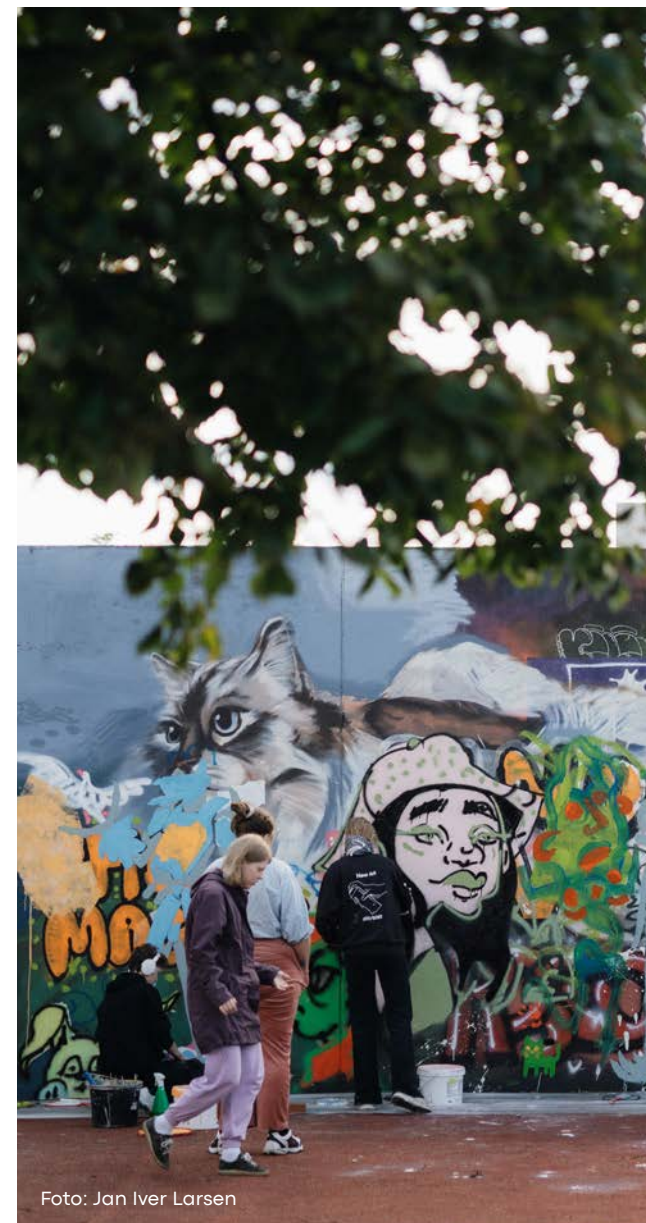

Foto: Jan Iver Larsen

#06

En by for alle

Arbejdet med god tilgængelighed for alle og arbejdet for et sammenhængende og tilgængeligt stinet fortsættes. Det skal gøre det lettere for alle at færdes i midtbyen.

Gruppen 'Tilgængelighedens by' vil fortsat blive inddraget i nye anlægsprojekter og andre relevante forandringer i Viborg midtby for at sikre, at tilgængelighed indtænkes tidligt i processen. Fra denne plan kan det være følgende projekter, som drøftes med gruppen, før de planlægges og udføres:

- > Fornyelse af Hjultorvet
- > Fornyelse af Trappetorv
- > Udvalgte ankomstpunkter til midtbyen

Bidrag til målsætninger: Ved at arbejde for bedre tilgængelighed skabes en midtby, der er imødekommende og funktionel for alle, uanset alder, baggrund eller behov. Tilgængeligheden bidrager til at gøre midtbyen til et sted, hvor flere kan færdes og opholde sig, hvilket understøtter visionen om en levende og mangfoldig midtby. Inddragelsen af 'Tilgængelighedens by' sikrer, at tilgængelighed prioriteres og sker i samtidig balance til byens historiske karakter.

Aktører: Viborg Kommune og gruppen 'Tilgængelighedens by'.

Finansiering: Ingen direkte finansiering.

Tidsperspektiv: Indsatsen realiseres via andre projekter i denne plan.

#07

Årshjul for byrum og begivenheder

Der udarbejdes et årshjul for events og aktiviteter i Viborg midtby: Viborg Kommune og Vi er Viborg vil i samarbejde med relevante aktører udvikle et strategisk årshjul, der sikrer, at begivenheder, byliv og byrum spiller tæt sammen.

Målet er at skabe synergi mellem byens rum, aktiviteter og omkringliggende funktioner samt at gøre det lettere for aktører at bidrage til midtbyens liv. Årshjulet udarbejdes på baggrund af denne plans formulerede intentioner for Viborgs centrale byrum.

Drøftelserne kan omfatte:

- > Prioritering og målgrupper - for at identificere de events, der bedst understøtter visionen for Viborg midtby, og definere målgrupper
- > Placering - for at fastlægge optimale placeringer for aktiviteter, så de bedst understøtter de enkelte byrum og midtbyens strategiske udvikling
- > Ressourcer - for at undersøge muligheder for ekstern finansiering og identificere nødvendige ressourcer
- > Effekt og optimering - for at afveje hvordan data om gæstestrømme og omsætning bedst kan bidrage med viden og understøtte byliv der giver værdi for butikker og spisesteder.

Viborg Kommune vil desuden etablere en boo-

kingplatform for byrum, der vil gøre det lettere for private aktører at booke et byrum, styrke overblikket over, hvad der sker i byen og hvornår der med fordel kan arrangeres flere aktiviteter.

Bidrag til målsætninger: Årshjulet vil styrke midtbyen som et mangfoldigt mødested året rundt ved at skabe en klar ramme for events og aktiviteter, der engagerer både borgere og besøgende. Ved at sikre sammenhæng mellem byens rum og aktiviteter understøttes visionen om en levende midtby, hvor kulturel og social diversitet er i fokus. Optimering baseret på data skal sikre, at ressourcer anvendes målrettet så effekten på bylivet og den lokale økonomi kan optimeres.

Aktører: Viborg Kommune og Vi er Viborg i samarbejde med relevante aktører.

Finansiering: Viborg Kommune

Tidsperspektiv: Indsatsen igangsættes på kort sigt.

#08

Til, for og med unge

Der skal skabes rammer til, for og med unge i Viborg midtby og unge skal inddrages i udviklingen af byens liv og rum for at skabe bedre muligheder for fællesskab, hverdagsliv og oplevelser, der er målrettet deres behov.

Formålet med indsatsen er at sikre, at unges perspektiver bliver en aktiv del af byens udvikling og styrker midtbyen som et levende og dynamisk mødested.

Formålet med indsatsen er at sikre, at unges perspektiver bliver en aktiv del af byens udvikling og styrker midtbyen som et levende og dynamisk mødested.

Indsatser som kan være del af løsningen:

- > **Events for og med unge:** Inviter unge til dialog om udviklingen af byens store events, og undersøg behovet for aktiviteter eller områder, der målrettes unge
- > **Markedsføring på flere platforme:** Undersøg, hvordan markedsføringen af events kan spredes på forskellige platforme for bedre at nå unge i forskellige aldersgrupper
- > **Involvering i udviklingen af Trappetorvet:** Inddrag unge som en brugergruppe i udviklingen af Trappetorvet for at skabe et sted, der passer til deres behov og ønsker
- > **Udvikling af friarealer ved Sønder sø:** Inviter unge til at deltage i processen med at skabe konkrete forslag til, hvordan friarealer ved Sønder sø kan udvikles til gode rammer for deres hverdagsliv, mødesteder og fællesskaber

- > **Campus Viborg som centrum for studieliv:** Udvikl kaserneområdet, så Campus Viborg bliver et naturligt centrum for studieliv og fællesskab, der styrker tiltrækningskraften på studerende.

Bidrag til målsætninger: Ved at inddrage unge i byens udvikling skabes en midtby, der er levende og dynamisk, hvor unges behov og ønsker stimulerer kulturelle aktiviteter, caféer og butikker. En ungevenlig midtby bidrager til et mangfoldigt byliv, der appellerer til alle aldersgrupper og understøtter Viborg som studieby og attraktivt bosted.

Aktører: Viborg Kommune og byens unge.

Finansiering: Viborg Kommune.

Tidsperspektiv: Indsatsen omfatter flere tiltag. Nogle igangsættes på kort sigt, mens tiltag vedrørende udvikling af byområder realiseres via disse projekter.

Foto: Bjarne Gravesen Jensen

#09

Styrk synligheden af kunst og kreativitet

Oplevelsen af kunst og kreativitet i midtbyen skal styrkes. Det kan ske ved at forbedre formidlingen af eksisterende værker og udpege steder for nye værker.

Udvikling af oversigtskort, formidling direkte i byrummet samt alternative formidlingsformer som ruter eller audiowalks kan øge kendskab og engagement i kunsten blandt borgere og besøgende.

Indsatsen kan tillige bidrage til at udpege ruter, steder og visuelle sigtelinjer hvor nye værker kan hilses velkommen over tid. Nye værker kan understøtte andre af planens indsatser, fx wayfinding, styrkede ankomstrum og historieformidling.

Bidrag til målsætninger: Ved at forbedre formidlingen af kunstværker bidrager der til at gøre midtbyen til et mere mangfoldigt og inspirerende sted, hvor både borgere og besøgende kan opleve æstetiske og kulturelle værdier. Dette understøtter visionen om en levende og dynamisk midtby, der appellerer til forskellige målgrupper og fremmer refleksion, kreativitet og livskvalitet. Det kan samtidigt fremme fortællinger om UNESCO-udpegningen som Creative City.

Aktører: Viborg Kommune i samarbejde med andre aktører

Finansiering: Viborg Kommune hvad angår formidling og udpegning af steder for nye værker.

Tidsperspektiv: Indsatsen igangsættes på kort sigt og lang sigt.

#10

Flere boliger i midtbyen

Oplevelsen af en attraktiv, levende og mangfoldig midtby skal styrkes ved løbende at etablere flere boliger. Det kan ske som led i den almindelige fornyelse og omdannelse af eksisterende bygninger og områder og ved infill-projekter. Formålet er at fremme muligheder for investering i midtbyen, at styrke bylivet og skabe attraktive rammer for forskellige målgrupper, herunder unge, familier og ældre.

Der er særligt mulighed for flere attraktive boliger i:

- > Viborg Baneby, hvor de seneste års boligudvikling fortsættes
- > Søfronten, hvor midtbyen møder Sønderø. Her ligger flere ejendomme med potentiale for omdannelse, herunder Viborghallen og den nuværende psykiatri, der om få år flytter til nye bygninger
- > Handelscenteret, midtbyens hjerte, hvor der løbende sker fraflytning af bl.a. kontor, serviceerhverv og butikker. Her kan være mulighed for at omdanne lejligheder over butiks niveau i gågaderne samt ejendomme i baggårde og udenfor gågade-loopet, fx i St. Sct. Hans Gade og St. Sct. Mikkel Gade
- > Campus Viborg på kaserneområdet. Her handler indsatsen om at gøre de eksisterende studieboliger mere attraktive ved at styrke området omkring.

Fokusområder i belysning af omdannelsesmulighederne kan være:

- > **Dialog med ejendomsejere og investorer:** Der kan indledes samarbejder med relevante aktører for at realisere omdannelsesprojekter og tiltrække investeringer til midtbyen
- > **Fleksible og attraktive boligformer:** Afvejninger om hvilke boligformer der kan tiltrække relevante målgrupper, som fx delejligheder til unge, familievenlige boliger og seniorvenlige boformer med fokus på tilgængelighed
- > **Synergi med midtbyens funktioner:** Omdannelsesmuligheder og boliger placeres, så de understøtter byliv og aktiviteter og samtidig skaber en god balance mellem beboelse og midtbyens øvrige funktioner
- > **Bokvalitet:** Hvordan nye boligers bokvalitet kan styrkes, fx med adgang til grønne områder

Bidrag til målsætninger: Boliger styrker bylivet ved at skabe aktivitet over hele døgnet og fremme en levende og dynamisk midtby, der er attraktiv for både beboere og besøgende.

Transformation af eksisterende bygninger bidrager til mere bæredygtig byudvikling.

Aktører: Viborg Kommune i samarbejde med ejendomsejere, bygherrer og investorer.

Finansiering: Viborg Kommune.

Tidsperspektiv: Realisering af indsatsen sker løbende på kort og lang sigt.

Foto: Henrik Holmskov

#11

Prøv det af!

Midlertidige tiltag og afprøvninger anvendes som en tilgang til byudvikling hvor tidsbegrænsede og midlertidige løsninger bruges til at teste og udvikle idéer og koncepter i midtbyen.

Tiltagene kan igangsættes hurtigt og justeres løbende, mens langsigtede planer udvikles. Dette giver mulighed for at tilpasse tiltag baseret på feedback og erfaringer, før der træffes beslutninger om langsigtede investeringer. Midlertidige løsninger kan også fremme dynamik, innovation og engagement fra lokalsamfundet ved at skabe synlige resultater hurtigt.

Projekter med midlertidighed som potentiale:

- > **Scene på torvene:** Gennem forsøg kan det undersøges, om en fast scene kan skabe mere liv og aktivitet på byens torve
- > **Udviklingen af Trappetorvet:** Her kan afprøves forskellige anvendelser og udformninger, mens langsigtede ambitioner og planer modnes. Det kan eksempelvis være i form af en overdækning som kan udformes på en måde hvor det også er et visuelt bidrag til stedet
- > **Styrket forbindelse mellem kaserneområdet og gågaderne:** Her kan muligheden for trafikalt at fredeliggøre Gravene og skabe bedre rammer for ophold og aktivitet, samt for at udvikle Fælledvej med fokus på bymiljø og gående testes

- > **Modet med Sønderso:** Der kan eksperimenteres med midlertidige løsninger, der fremmer brugen af de grønne arealer og skaber bedre koblinger mellem by og natur. For eksempel som pop up cafe

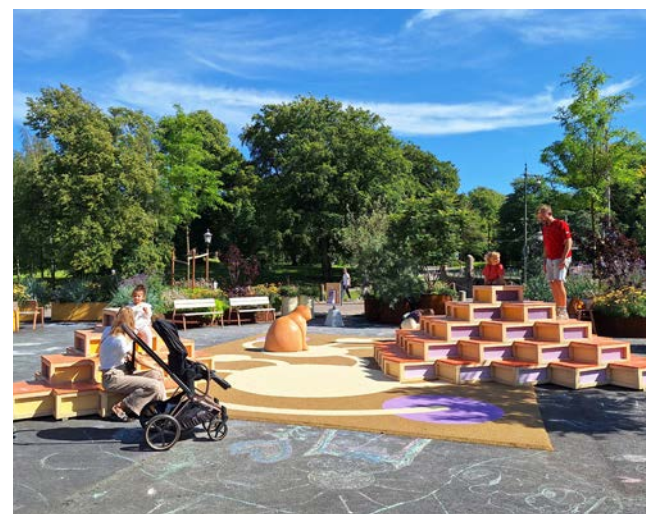
Bidrag til målsætninger:

Midlertidige tiltag understøtter visionen om en levende og dynamisk midtby ved at muliggøre hurtige forbedringer og eksperimenter, der kan tilpasses efter behov. Afprøvningen af løsninger bidrager til at styrke byens rum som mangfoldige mødesteder og fremmer borgerinddragelse og lokalt engagement. Ved at teste idéer før de realiseres reduceres risikoen ved større investeringer, og tiltagene kan målrettes mere præcist for at sikre succes.

Aktører: Viborg Kommune i samarbejde med lokale aktører og interessenter.

Finansiering: Forudsætter bevilling. Viborg Kommune kan afsætte en årlig pulje til midlertidige tiltag og afprøvninger. Nogle tiltag kan finansieres af eksterne samarbejdspartnere.

Tidsperspektiv: Indsatserne realiseres på både kort

#12

Parkeringsportaler og ankomstpunkter viser vej

Ankomsten til midtbyen skal være let, intuitiv og indbydende. Der etableres parkeringsportaler, der guider fra centerringen til indbydende ankomstrum med relevant information.

Parkeringsportaler kan være i form af dynamisk skiltning ved midtbyens periferi på centerringen. Skiltene skal angive antallet af ledige parkeringspladser og guide bilister direkte til parkeringspladser tæt på midtbyen. Som del af indsatsen opdateres det eksisterende P-henvisningssystem.

Ankomstrummene skal give besøgende et godt førstehandsindtryk af byen og guide videre til relevante mål. Ankomstområderne kan tydeligt markere Viborgs vigtige historie og status som Unesco Creative City.

Formål med løsningen er:

- > **Gæstfri ankomst:** Parkeringsportalerne vil gøre ankomsten til Viborg midtby lettere og mere intuitiv, hvilket giver et positivt førstehandsindtryk for besøgende
- > **Reduceret søgetrafik:** Ved at dirigere bilister direkte til ledige parkeringspladser reduceres parkerings-søgetrafik i midtbyen, hvilket skaber bedre trafikforhold og mindsker miljøbelastningen

- > **Markerede ankomstpunkter:** Skiltning kan fremhæve og forbedre ankomstområder som f.eks. midtbyens store parkeringsanlæg, så de fremstår mere veldefinerede og imødekommende. Her modtages den besøgende i æstetiske rammer og guides videre til midtbyens attraktioner via wayfinding og styrkede oplevelsesruter jf. #14.

Bidrag til målsætninger:

Ved at forbedre ankomstopplevelsen til midtbyen styrkes gæstfriheden og tilgængeligheden for både borgere og besøgende. Reduktionen af parkerings-søgetrafik bidrager til et mere fredeligt bymiljø og understøtter visionen om en levende og dynamisk midtby, der er let at besøge. Skiltningen gør det enklere og mere effektivt at navigere i byen, hvilket forbedrer den samlede brugeroplevelse.

Aktører: Viborg Kommune.

Finansiering: Viborg Kommune. Forudsætter bevilgning.

Tidsperspektiv: Indsatsen realiseres på kort sigt.

#13

Balancerede trafikløsninger

Et balanceret fokus på trafikanter skal gøre det let at ankomme til midtbyen med bil, kollektiv trafik, på cykel og til fods og fremme tryghed, oplevelser og et attraktivt bymiljø i bykernen. Det skal ske ved at arbejde med prioriteringer i gaderum, ved at differentiere hastigheder og ved at arbejde bevidst med pladsfordeling mellem gående, cyklister og bilister.

Der kan blandt andet arbejdes med:

- > At fremme udpegede og strategisk vigtige forbindelser mellem midtbyens periferi og midtbyens oplevelser, handel og hverdagsliv. Forbindelserne er beskrevet på side 20 og 21 i dette dokument
- > At fredeliggøre middelalderbyen og reducere biltrafik for at skabe bedre forhold for gående og cyklister og styrke oplevelsen af bymiljøet og trygheden i midtbyen
- > At fremme fodgængerbyen ved at udvide og tydeliggøre fodgængerområder og ved at arbejde med bevidste stemningsskift mellem større veje og midtbyen. F.eks. med skiltning, belægning og byrumsinventar
- > At undersøge muligheden for øget fodgængervenlighed på steder som Gravene, Vesterbrogade, Jernbanegade og St. Sct. Hans Gade, bl.a. gennem et mere attraktivt bymiljø
- > At understøtte trafikplanens mål om, at 20 % af turene skal ske på cykel ved at forbedre cykeloplevelsen i midtbyen gennem bedre infrastruktur, øget tryghed, mere cykelvenlige belægningsforhold.

Bidrag til målsætninger: En balanceret trafikplan styrker Viborg midtby som et trygt, attraktivt og tilgængeligt sted, hvor oplevelser og byliv prioriteres højere end hastighed for biler.

Ved at fremme gående og cyklende understøttes sundheds- og klimaperspektiver. Fodgængerbyen og fredeliggørelsen af middelalderbyen bidrager til at skabe en mere sammenhængende og imødekommende midtby, der appellerer til både borgere og besøgende.

Aktører: Viborg Kommune.

Finansiering: Viborg Kommune. Forudsætter bevilling.

Tidsperspektiv: Indsatsen omfatter mange tiltag, der realiseres både på kort og lang sigt. Nogle realiseres via andre tiltag i denne plan.

#14

Wayfinding binder byliv og oplevelser sammen

Wayfinding og historiefortælling skal integrere byens unikke historie og UNESCO-status i guidede ruter og forløb, der binder midtbyens områder sammen. Det skal gøre det lettere for borgere og besøgende at finde rundt i midtbyen og opdage byens visuelle værker, historiske perler og skjulte skatte, samtidig med at forbindelsen til byens grønne områder og natur styrkes.

Indsatsen omfatter både wayfinding på ruter, der forbinder den centrale midtby og midtbyens periferi jf. planens side 20 og 21 samt ruter med andre oplevelsesformål.

Ruter og wayfinding skal tage afsæt i midtbyens ankomstrum, hvor besøgende modtages og guide videre til midtbyens attraktioner og grønne områder.

I indsatsen kan indtænkes:

- > **Basal wayfinding:** Skiltning af midtbyens vigtigste destinationer og sammenhænge, der hjælper folk til at orientere sig om hvor de er, hvor de skal hen og at navigere fra det ene sted til det andet
- > **Oplevelsesruter:** Design af ruter, der guider besøgende til historiske steder som Sortebrødre Kirke, baggårde, passager og grønne oaser (fx Viborg Kirkegård), samtidig med at de opdager Viborgs historie og natur. Andre ruter kan formidle kunst og visuelle værker
- > **Historiefortælling på skilte:** Udvikling af skilte, der fortæller om gaders og pladsers oprindelse og betydning og styrker forbindelsen til Viborgs kulturarv

- > **Markering af de gamle byporte:** Visualisering af de historiske byportes placering med belægnings, skiltning eller kunstneriske installationer for at genoplive byens historiske struktur
- > **Digital wayfinding og byløb:** Oplevelsesruterne kan formidles digitalt og udbygges til digitale byløb med historier, opgaver og aktiviteter for alle aldersklasser. Løbene kan med fordel ligge på en gratis app, så det er let for fx lærere og frivillige ledere at få børn og unge med ud og opleve Viborg midtby
- > **Naturen:** Med ruter gennem grønne korridorer og mødesteder kan oplevelsen af nærhed til naturen og søerne styrkes

Bidrag til målsætninger: Planen bidrager til at gøre Viborg midtby mere tilgængelig og sammenhængende og integrere historie og natur i en inspirerende helhedsoplevelse.

Ved at fremhæve byens kulturarv og skjulte skatte styrkes midtbyen som et mangfoldigt mødested, mens forbindelsen til naturen understøtter målsætningen om at bringe søerne og grønne områder tættere på bylivet. Fokus på ankomstrum skaber en stærk førstehandsoplevelse, der gør det intuitivt og inspirerende at udforske midtbyen.

Aktører: Viborg Kommune, lokale kulturinstitutioner, historiske foreninger og borgere.

Finansiering: Viborg Kommune. Forudsætter bevilgning. Kan evt. suppleres af midler fra UNESCO Creative City, kulturfonde og grønne støtteordninger.

Tidsperspektiv: Indsatsen omfatter flere tiltag, der realiseres på kort og lang sigt.

Foto: Henrik Holmskov

#15

Hjultorvet - et fleksibelt hverdagstorv

Midtbyens klassiske købstadstorv med strategisk vigtig betydning for oplevelsen af en aktiv, levende og velfungerende handelsby og for forbindelsen mellem midtbyens handelsliv, Domkirke kvarteret og søerne. Torvet udvikles som et samlende, robust og fleksibelt byrum som inviterer til ophold, aktiviteter og fællesskab der i særlig grad understøtter midtbyens hverdags- og handelsliv.

Hjultorvet skal være fleksibelt og kunne tilpasses årstidens aktiviteter og behov. Indretningen af torvet skal sikre, at det kan bruges til alt - fra udeservering, sommerleg og julefest til koncerter og events, der understøtter den aktive handelsby året rundt. Eventuelle faste installationer skal være multianvendelige, fx et plateau, der både kan anvendes til scene, ophold og udeservering - eller placeres, så de ikke begrænser torvets fleksibilitet eller skaber bagsider eller adskillelse til omgivelserne.

Hjultorvet skal være for alle, hvor borgere og besøgende kan opholde sig uden krav om forbrug. Her skal indretningen anspore til mere leg og ophold og der skal være en særlig opmærksomhed på universel design og tilgængelighed. Der skal også være mere grønt - på den klassiske bys præmisser.

En fornyelse af Hjultorvet har høj prioritet. Som start gennemføres en borgerinddragelse og arkitektkonkurrence for en samlet plan for Hjultorvet og Hjultorvgade. I den forbindelse hermed kan det undersøges om man med fordel kan flytte torvehandel til Hjultorvet efter torvets omlægning.

Bidrag til målsætninger: Et levende og fleksibelt Hjultorvet styrker Viborg midtby som et mangfoldigt og dynamisk mødested året rundt. Den strategiske placering og opgradering af forbindelser til Domkirke kvarteret og søerne gør torvet til en vigtig del af midtbyens helhedsoplevelse.

Aktører: Viborg Kommune og relevante samarbejdspartnere.

Finansiering: Viborg Kommune. Forudsætter bevilling.

Tidsperspektiv: Indsatsen igangsættes på kort sigt.

Foto: Viborg Lokalhistoriske Arkiv

Foto: Viborg Lokalhistoriske Arkiv

Foto: Viborg Kommune

#16

Trappetorvet - en usleben diamant

Trappetorvet har en strategisk placering som et vigtigt ankomstrum i den vestlige del af gågadeloo-
pet og midtbyens modvægt til Domkirkekvarte-
ret. Torvet kan på lang sigt udvikles med en større
byfunktion, der kan stimulere by- og handelslivet i
den vestlige del af gågadeloo-
pet og derved bidra-
ge til et bevægelsesflow. Dette kan omfatte funk-
tioner, der både skaber byliv og formidler Viborgs
fortælling til borgere og besøgende.

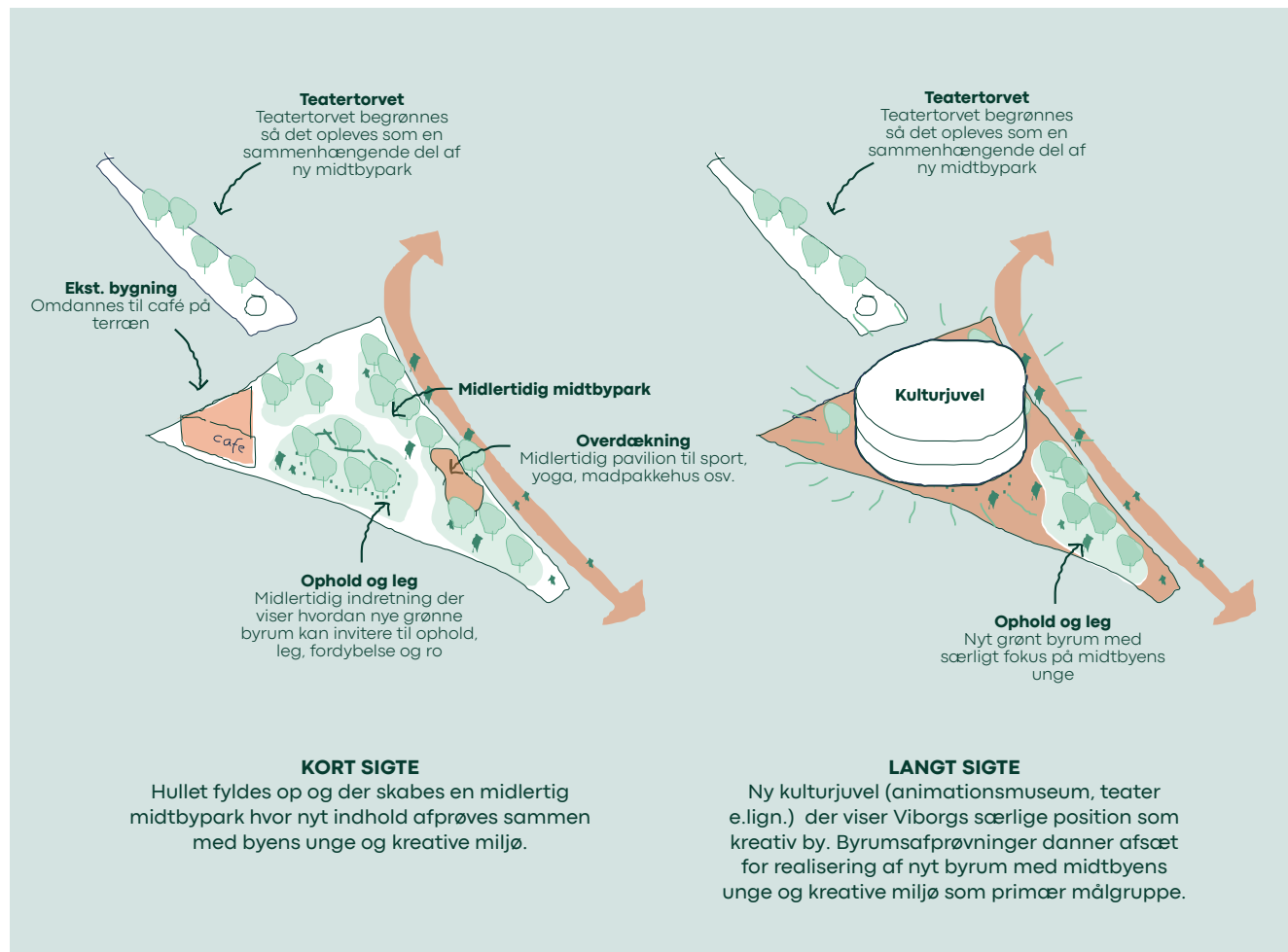
På kort sigt kan gågadeloo-
pet færdiggøres med en ny
belægning langs torvets østside, og torvet kan som en
foreløbig løsning indrettes som aktivt og grønt byrum
med unge i fokus. Indretningen giver mulighed for at
høste erfaringer, før torvet varigt indrettes med en
ny funktion. Her kan også arbejdes med midlertidige
byrumsforsøg. Det kan fx afprøves om en overdækning
mere generelt kan bidrage til at styrke aktivitet og byliv
i midtbyen.

Imens skal der arbejdes mod en varig løsning som
etablering af en større kulturfunktion, der kan under-
støtte animation og kreativitet, et kreativt udstillings-
vindue for Viborg og UNESCO eller et sted for byens
unge, der kan tilføje nye lag til midtbyens funktioner.

Trappetorvet er i modsætning til mange af midtbyens
historiske byrum mindre følsomt overfor forandringer.

Her er mulighed for at indpasse en funktion og byg-
ning med mere kant og karakter.

Bidrag til målsætninger: Udviklingen af Trappetorvet
bidrager til at styrke Viborg midtby som et dynamisk
og mangfoldigt mødested. På kort sigt kan en foreløbig
indretning skabe aktivitet og engagement, mens de
langsigtede løsninger kan tiltrække flere besøgende og

styrke byens identitet. Ved at kombinere kultur, kreati-
vet og funktionalitet kan Trappetorvet blive en vital del
af midtbyen, der komplementerer Domkirkekvarterets
historiske og klassiske karakter.

Aktører: Viborg Kommune og samarbejdspartnere
inden for kultur, kreativitet og ungdomsorganisationer.

Finansiering: Viborg Kommune. Forudsætter bevilling.

Tidsperspektiv: Afprøvning af en midlertidig indretning
igangsættes på kortere sigt, mens permanente løsnin-
ger udvikles og realiseres på lang sigt.

#17

Leg for børn og familier

Der etableres legesteder i og omkring gågaderne, der inviterer til leg og skaber rammer for hyggelige aktiviteter for børn og deres familier. Formålet er at gøre midtbyen mere børnevenlig, styrke opholdskvaliteten og understøtte, at man opholder sig længere i midtbyen og bevæger sig rundt i loopet.

Målet er løbende at etablere legefaciliteter, der er smukt indpasset i byens kontekst, fx i belægnings eller som elementer med kunstneriske og historiefortællende kvaliteter, der formidler Viborgs historie og UNESCO Creative City-status.

Legesteder placeres strategisk og kan bruges på forskellig vis og tjene flere formål, uden at de etableres som traditionelle legepladser. I første omgang prioriteres legesteder, der understøtter gågadeloopet, men på sigt kan konceptet evt. indtænkes i andre byrum.

På Hjultorvet skal designet tage hensyn til udeservering, koncerter og de historiske omgivelser, mens Trappetorvet giver større frihed til kreativitet.

Bidrag til målsætninger: Legestederne bidrager til, at Viborg midtby bliver et sted, hvor børn og familier føler sig velkomne og engagerede, hvilket understøtter byens rolle som en levende og mangfoldig midtby. De styrker hverdagens mødesteder ved at skabe rammer for uformelle ophold og samvær, som inviterer både lokale og besøgende til at deltage i byens liv. Samtidig understøtter de længere ophold i midtbyen, hvilket gavner erhvervslivet, og integrerede legeelementer med historiefortællende og kreative funktioner styrker Viborgs identitet som en attraktiv kulturby.

Aktører: Viborg Kommune.

Finansiering: Viborg Kommune. Forudsætter bevilning.

Tidsperspektiv: Indsatsen realiseres på kort og lang sigt.

Foto: Lars Holm

#18

Arkitektur, kvalitet og bevaring

Byggeri og byrum i Viborg Midtby skal etableres med høj arkitektonisk kvalitet. Dette skal sikres gennem dialog, vejledning og støtte samt arkitekturrådets vurdering af konkrete projekter.

I midtbyen skal der være rum for udvikling, så byen over tid kan tilpasses ændrede behov. Udviklingen skal tage afsæt i byens historie, omgivelser og livet omkring - og samtidig medvirke til at bevare den historiske bykerne og synliggøre byens rige bygningsarv. Nye byrum og bygninger tilføjes med høj kvalitet, hvor skala, tætheder, proportioner og materialer er nøje tilpasset.

Indsatser som kan indgå i løsningen omfatter

- > Bygherredialog og vejledning ved byggesager og lokalplanlægning
- > Borgerinddragelse ved større projekter
- > Arkitekturrådets fortsatte vurdering af nye projekter for såvel bygninger som byrum
- > Der vedtages temaplan med retningslinjer for arkitektur som en del af kommuneplanen
- > Der vedtages en bevarende lokalplan for udvalgte dele af den historiske bykerne i Viborg, der yderligere beskytter og styrker byens historiske miljø
- > Byrum omdannes og opdateres i materialer, der tilpasses omgivelserne
- > Bevaring og istandsættelser støttes via kommunale puljer.

Bidrag til målsætninger: Retningslinjer for arkitektur og bevaring kan fastholde midtbyens unikke charme, samtidig med at de skaber rammer for god byudvikling og bidrager til Viborg midtby som et attraktivt og oplevelsesrigt sted for både borgere og besøgende.

Aktører: Viborg Kommune, ejendomsejere, ejendomsudviklere.

Finansiering: Viborg Kommune.

Tidsperspektiv: Indsatsen igangsættes på kort sigt.

Foto: Jesper Aagaard, Earvox

Foto: Jesper Aagaard

#19

Flere træer og mere natur

Viborg er allerede i dag en meget grøn by og byens grønne profil skal fastholdes og styrkes yderligere. Det kan ske ved at gøre gader og byrum mere grønne, forbedre eksisterende grønne områder og gøre byens natur mere synlig og tilgængelig for borgere og besøgende.

Indsatserne skal forbedre det lokale klima, øge livskvaliteten og bidrage til en grønnere og mere biodivers midtby. Indsatser som en del af løsningen kan være:

- > **Registrér og bevar** de vigtigste eksisterende træer i midtbyen, og supplér med nye træer, der kan vokse sig store og karakterfulde. Store træer kan også bidrage til tryghed og sikring af byrum
- > **Mere grønt i anlægsprojekter:** Arbejd eksempelvis med større beplantningstræk som alléer og solitære træer på torve, i ankomstrum samt langs ankomstveje for at tilføje flere grønne elementer i byens rum
- > **Synliggøre eksisterende grønne områder:** Øge adgangen og synligheden af midtbyens byhaver og grønne arealer, herunder Margretheplænen, Hans Tausens Minde, Klosterhaven og områder omkring Domkirken og Sortebrødre Kirke. Dette kan kobles med planerne for Domkirke kvarteret og denne plans tanker for Hacks Have
- > **Forbedring af eksisterende natur:** Øg naturkvaliteten og plant flere træer i eksisterende grønne områder, hvor det er relevant, fx ved søbredden og uddannelsesområdet på kasernen.

Bidrag til målsætninger: En grøn og biodivers midtby bidrager til bedre luftkvalitet, køling og øget trivsel for byens borgere og besøgende. Grønne korridorer og mødesteder skaber forbindelser mellem byens natur og øvrige oplevelser, hvilket understøtter visionen om en levende og dynamisk midtby. Indsatsen kan potentielt bidrage til EU's naturgenopretningslov og fremme Viborgs rolle som en fremtidsorienteret by.

Aktører: Viborg Kommune og samarbejdspartnere inden for natur- og byudvikling.

Finansiering: Nogle indsatser forudsætter bevilling. Kan evt. suppleres gennem EU-midler og grønne støtteordninger.

Tidsperspektiv: Indsatsen realiseres på kort og lang sigt, ofte sammen tænkt med andre indsatser i Viborg midtby.

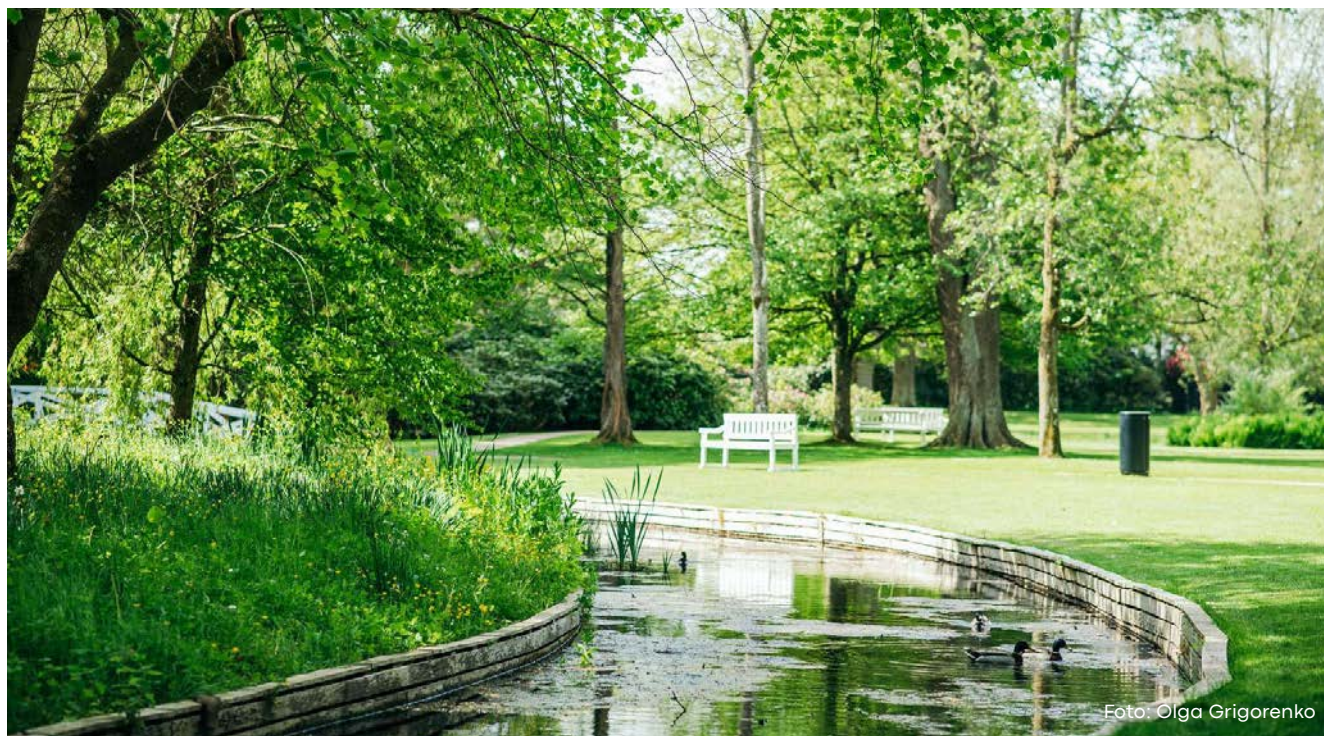

Foto: Olga Grigorenko

#20

Udviklingsplan for søbredden

En helhedsplan skal danne grundlag for at skabe stærke koblinger fra midtbyen til søbredden, hvor liv, fællesskab og rekreative muligheder styrkes. Helhedsplanen skal omfatte området fra Hans Tausens Allé i nord til Sønderøparken i syd og sætte rammer for en etapevis udvikling af området.

Når psykiatrien i 2030 flytter i nye bygninger, står et større område langs Sønder sø over for transformation. Området, hvor den nuværende psykiatri, Viborghallen, tankstationen på Ll. Sct. Mikkel's Gade og de kommunale arealer ved Sønder sø ligger, har en strategisk vigtig placering i forhold til at styrke de visuelle, fysiske og rekreative koblinger mellem midtbyen og søerne.

Området har også stor plads i viborgenserne's hjerte, og omdannelsen er særdeles vigtigt for udviklingen af midtbyen. Det er derfor naturligt at Viborg Kommune har en nøglerolle i udviklingen af området,

For at sikre en helhedsorienteret udvikling bør der udarbejdes en samlet helhedsplan eller strukturskitse for området. Efterfølgende kan området udvikles etapevis indenfor de overordnede rammer, evt. på baggrund af en eller flere arkitektkonkurrencer. Udviklingen af områdets nordlige del kan igangsættes i forlængelse af helhedsplanen, mens den sydlige del tilpasses tidsplanen for psykiatriens flytning.

Fortsættes på næste side...

Helhedsplanen skal dels fastlægge arealets potentiale for at styrke koblingen mellem midtbyen og søerne, herunder undersøge hvordan der kan skabes en tydelig og mærkbar nærhed til søerne som en kvalitet i bylivet.

Dels kan det helt indledende afsøges hvilke funktioner og fremtidige byggemuligheder, der kan komme i spil på arealerne samt hvordan udvikling af området bedst kan understøtte en levende midtby.

I den undersøgende fase kan der være fokus på:

- > Styrkede visuelle og fysiske koblinger, der gør det attraktivt og nemt at bevæge sig på tværs af byen og søområderne

- > Friarealer, der skaber rammer for hverdagsliv, mødesteder og fællesskaber, herunder for unge
- > Muligheder for forplejning tæt på søen samt styrket adgang til og kontakt med søen
- > Inddragelse af borgere, ejendomsejere og udviklere, der kan sikre, at projektet afspejler lokalsamfundets værdier og ønsker for området samt at der tænkes i realiserbare muligheder.

Bidrag til målsætninger: Udviklingsplanen vil styrke Viborg midtby som en dynamisk og attraktiv destination, hvor naturen ved søerne integreres som en naturlig forlængelse af bylivet. Forbindelsen mellem midtbyen og søerne vil fremhæve byens unikke kva-

liteter og bidrage til, at både borgere og besøgende får glæde af de rekreative muligheder. Friarealer og forbedrede forbindelser skaber rammer for hverdagsliv og fællesskaber, og projektet understøtter visionen om en levende midtby med grønne oaser og tydelige koblinger mellem by og natur.

Aktører: Viborg Kommune og berørte ejendomsejere.

Finansiering: Viborg Kommune og berørte ejendomsejere. Forudsætter bevilling.

Tidsperspektiv: Udarbejdelse af helhedsplanen og udvikling af områdets nordlige del igangsættes på kort sigt, mens udvikling af byggemuligheder i områdets sydlige del sker på lang sigt.

Foto: Lasse Hagen

#21

Udvikling af uderum og mødesteder på kaserneområdet

Kaserneområdets identitet og attraktivitet som uddannelsessted, bosted og base for kreative virksomheder styrkes med en samlet uderums- og landskabsplan, som sikrer en udvikling af udearealerne til et grønt og biodiversitetsrigt område med rum for fællesskab, hverdagsliv og kreativitet.

Udviklingen af området vil ske i en dialog med områdets brugere og beboere. I planen kan der ses på hvordan konkrete udearealer kan udvikles eller gives fri, så områdets brugere i højere grad kan bestemme over dem selv. Måske savnes der plads og frihed til mere vildskab og spontanitet. Målet er at udearealerne i højere grad understøtter hverdagsliv, aktiviteter og events for unge og andre målgrupper, så området bliver et naturligt centrum for studieliv og fællesskab. Planen skal også belyse muligheder for at reducere biltrafik på udvalgte steder for at skabe bedre forhold for gående og cyklister og øge tryghed og rekreativ værdi. .

Bidrag til målsætninger: Genopfriskningen af kaserneområdet styrker Viborgs identitet som uddannelsesby og gør området mere attraktivt for unge og studerende.

De grønne, biodiversitetsrige udearealer skaber rammer for ophold, fællesskab og studieliv, samtidig med at de forbedrer områdets miljøkvalitet. Trafikal fredeliggørelse og attraktive opholdssteder understøtter både trivsel og studiemiljø, mens rammer for events giver liv og aktivitet i området.

Aktører: Viborg Kommune, områdets brugere, uddannelsesinstitutioner, virksomheder og ejendoms-ejere.

Finansiering: Viborg Kommune. Forudsætter bevil-ling. Der kan evt. indgå finansiering fra ejendoms-ejere og uddannelsesinstitutioner.

Tidsperspektiv: Indsatsen realiseres på længere sigt.

#22

Styrket forbindelse mellem midtbyen og kaserneområdet

Den nordlige del af Gravene, Ll. Sct. Hans Gade og Fælledvej forbedres for at skabe en tydelig og attraktiv forbindelse mellem kaserneområdets uddannelsesinstitutioner, sports- og konference-faciliteter samt midtbyen. Samtidig skal forbindelsen transformeres til et mere inviterende og grønt byrum, der understøtter byliv og aktivitet.

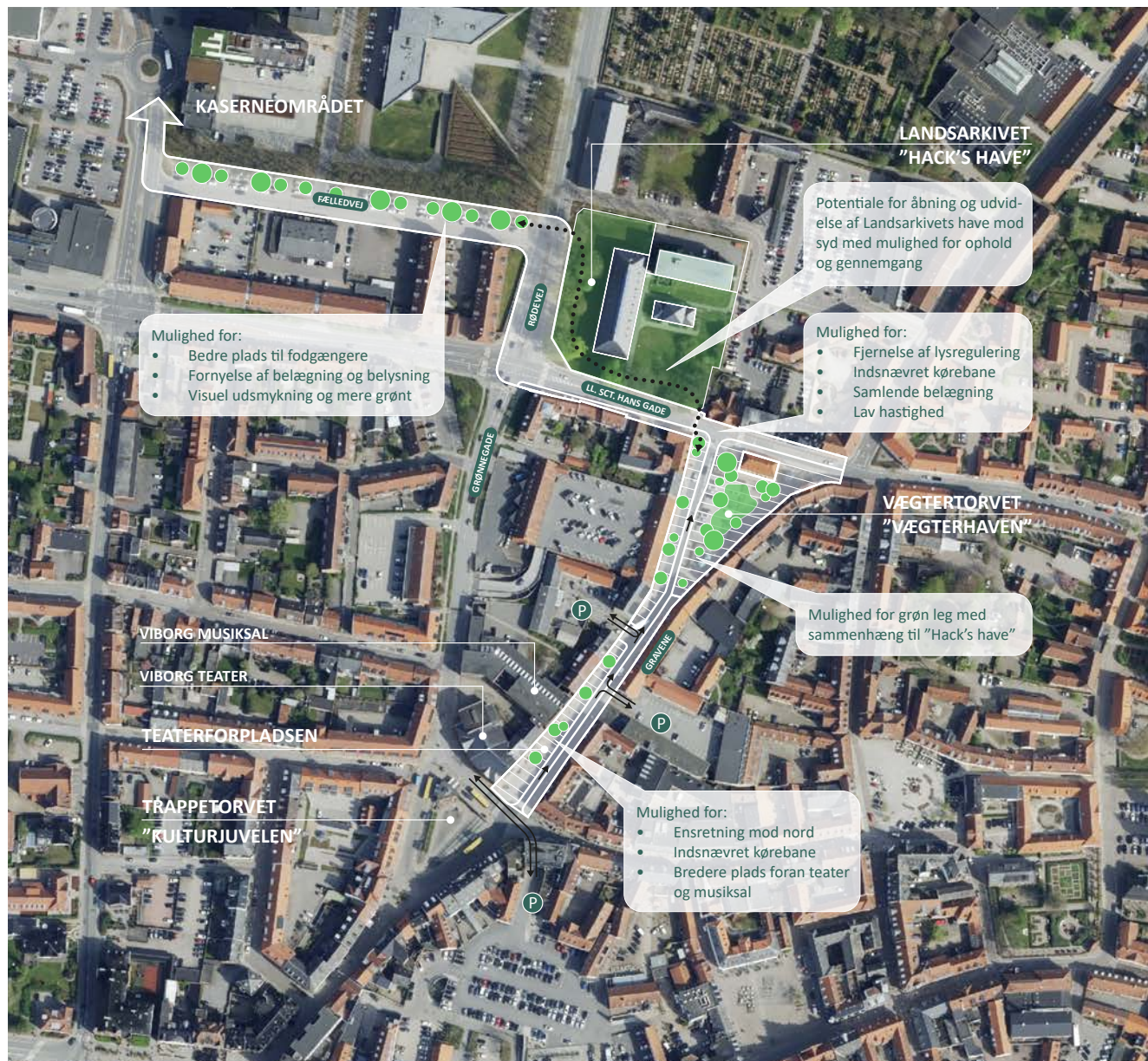
Forbindelsen er i dag svag og utydelig, og der mangler en tydelig og attraktiv rute for fodgængere. Dette kan styrkes for at tiltrække flere besøgende fra stadion- og kaserneområdet til midtbyen.

For at give mere plads til fodgængere, ophold og grønt på byens primære forside, ensrettes Gravene mod nord. Det vil flytte dele af den gennemkørende trafik til Grønnegade, som fremover entydigt bliver adgangsvej til parkeringspladserne på Preislers Plads.

Funktionerne langs Gravene kan bindes sammen med en ensartet belægning, der skaber plads til kørende trafik, men også giver mere rum til byliv, fx udeservering og mere plads foran vigtige kulturinstitutioner som Viborg Teater og Musiksalen.

Mod nordvest styrkes forbindelsen til kaserneområdet gennem en fornyelse af Fælledvej. Her skal være bedre plads til fodgængere og cyklister og en fornyelse af belægning, belysning, visuel udsmykning og mere grønt skal give byrummet en særlig og mere attraktiv karakter.

Fortsættes på næste side...

Byrumssammenhæng og grønne forbindelser

Der skabes også en byrumsmæssig sammenhæng mellem områdets særlige bygninger: Landsarkivet, Gammel Vagt og De frivilliges hus Stationen og de omkringliggende byrum, som i dag er ubenyttede eller prioriteret til biler og parkering, får nyt liv. Særligt haven omkring Landsarkivet og Vægtørtorvet vil blive sat i spil.

Landsarkivets Have (Hack's have) og Fælledvej

Landsarkivet, tegnet af arkitekt Hack Kampmann i slutningen af 1800-tallet, er en arkitektonisk perle i midtbyen, som i dag ikke kommer til sin ret. Der foreslås at åbne haven omkring Landsarkivet mod Rødevej og Ll. Sct. Hans Gade ved at fjerne den eksisterende hæk. Dette vil åbne bygningen og haven, som omkranser den, og markere ankomsten til midtbyen. Samtidig formidles overgangen mellem stadionområdet, kaserneområdet og Viborg by. Med få justeringer kan havens store potentiale forløses, og målet er at skabe en attraktiv grøn oase i midtbyen. Ændringen forudsætter at der kan indgås aftale med bygningsejer herom.

Vægtørtorvet

Vægtørtorvet fungerer i dag primært som en parkeringsplads med mulighed for korttidsparkering (1 time). Torvet forbinder de mange parkeringspladser ved Garnisonspladsen med midtbyen, men dets nuværende funktion som parkeringsområde bidrager til, at overgangen mellem Garnisonspladsen og midtbyen opleves som lang og monoton. Der foreslås at omdanne Vægtørtorvet til et byrum for

mennesker - et grønt byrum med ophold, leg og aktivitet i centrum. Det forudsætter at de nuværende parkeringspladser omlægges. Det nye byrum skal bindes sammen med Landsarkivets Have og samtidig skabe en naturlig forbindelse til stationsområdet og kasernen.

Bidrag til målsætninger: Forbedringerne vil skabe en mere sammenhængende og attraktiv forbindelse mellem kaserneområdet, stadionområdet og midtbyen. De grønne byrumsforbedringer omkring Landsarkivets Have og Vægtørtorvet vil styrke Viborg midtby som et mangfoldigt og levende mødested, der er tilgængeligt for alle. Ved at prioritere grønne områder og byliv frem for biler understøttes visionen om en bæredygtig og dynamisk midtby, samtidig med at områdets kulturhistoriske og arkitektoniske kvaliteter fremhæves.

Aktører: Viborg Kommune i samarbejde med lokale ejendommejerere og relevante interessenter.

Finansiering: Viborg Kommune. Forudsætter bevilning.

Tidsperspektiv: Indsatsen realiseres på lang sigt, mens delelementer og afprøvninger jf. # 11 kan realiseres på kort sigt.

Visualisering: Marianne Levinsen

#23

Domkirke kvarteret i Viborg

Domkirke kvarteret udvikles til et kulturelt kraft-center, der samler områdets seværdigheder til en sammenhængende destination på internationalt niveau. Der etableres et nyt bymuseum, velkomst-center og bydelens centrale byrum fornyes.

Viborg har gennem 1.000 år været mødested for mennesker, magten og historien. Her blev kongemagten udfordret, og retfærdigheden formet. Tronen og magten skiftede hænder utallige gange netop her.

Dermed afspejler Viborgs historie hele Danmarks historie og bliver vedkommende langt ud over Viborgens grænser. Det er grundlaget for udviklingen af Domkirke kvarteret – en attraktion i Viborgs historiske midtby.

Flere delprojekter er nu ved at blive realiseret:

- > **Museum Wibergis:** I den tidligere Vestre Landsret etableres et nyt bymuseum, Museum Wibergis, der skal præsentere den 1000 år lange og dragende fortælling om magt og borgere i Viborg – en by med en helt særlig betydning for danmarkshistorien
- > **Velkomstcenter:** Det gamle Rådhus på Støen-pladsen ombygges til velkomstcenter for Domkirke kvarteret og Hærvejen med formidling, billetsalg, museumsshop, café, særudstillinger og et læringsmiljø.

Fortsættes på næste side...

- > **Stænderpladsen** indrettes som Domkirkekvarterets nye velkomstplads – en indbydende grøn plads, der forbinder funktionerne omkring - Museum Wibergis og Velkomstcenteret. Her bliver rammer for ophold, udeservering og mindre events indenfor historie og kultur
- > **Gammeltorv**, pladsen foran Viborg Domkirke, renoveres, så Domkirken får en åben og stor-slået forplads - et fleksibelt åbent byrum med begrænset ophold, der også kan danne en smuk historisk ramme om større events
- > Der gennemføres også fornyelse af **Hans Tausens Minde, Margretheplænen samt af Bispestien**, der sammen med Gammeltorv og Stænderpladsen udgør et vigtigt bindeled mellem handelscenteret og søerne
- > **Ved indkørslen til Domkirkekvarteret** opføres Domkirkekvarterets parkeringshus, der vil erstatte de nuværende parkeringspladser i området, så kvarterets byrum kan omdannes og skabe mulighed for ophold og byliv. Ved Domkirken kan der fortsat parkeres ved kirkelige handlinger.

Bidrag til målsætninger: Udviklingen af domkirkekvarteret styrker Viborgs identitet som en historisk vigtig by. Besøgende vil styrke en levende midtby.

Aktører: Viborg Kommune og Museum Wibergis.

Finansiering: A.P. Møller Fonden bidrager med 47 mio. til byrummene. Derudover bidrager Nordeafonden og andre fonde til realisering af projekterne i Domkirkekvarteret. Øvrig finansiering: Viborg Kommune.

Tidsperspektiv: Indsatsen er igangsat og realiseres på kort sigt. Museum Wibergis forventes indviet i 2026 og Velkomstcenteret i 2027, mens fornyelse af Domkirkekvarterets byrum: Stænderpladsen, Bispestien, Hans Tausens Minde, Margretheplænen og Gråbrødre Kirke Stræde forventes udført i 2026 – 2028.

Visualisering: Marianne Levinsen

Tak for jeres bidrag

til proces og indhold

PROCESSEN BAG UDVIKLINGSPLANEN

Den strategiske udviklingsplan for Viborg midtby er resultatet af en omfattende inddragelses- og planlægningsproces, som byrådet igangsatte sommeren 2023.

I processen har byens borgere, brugere og interessenter, herunder handels- og erhvervsliv og kultur- og fritidsaktører, haft rig mulighed for at bidrage aktivt til midtbyens udvikling og fremtid.

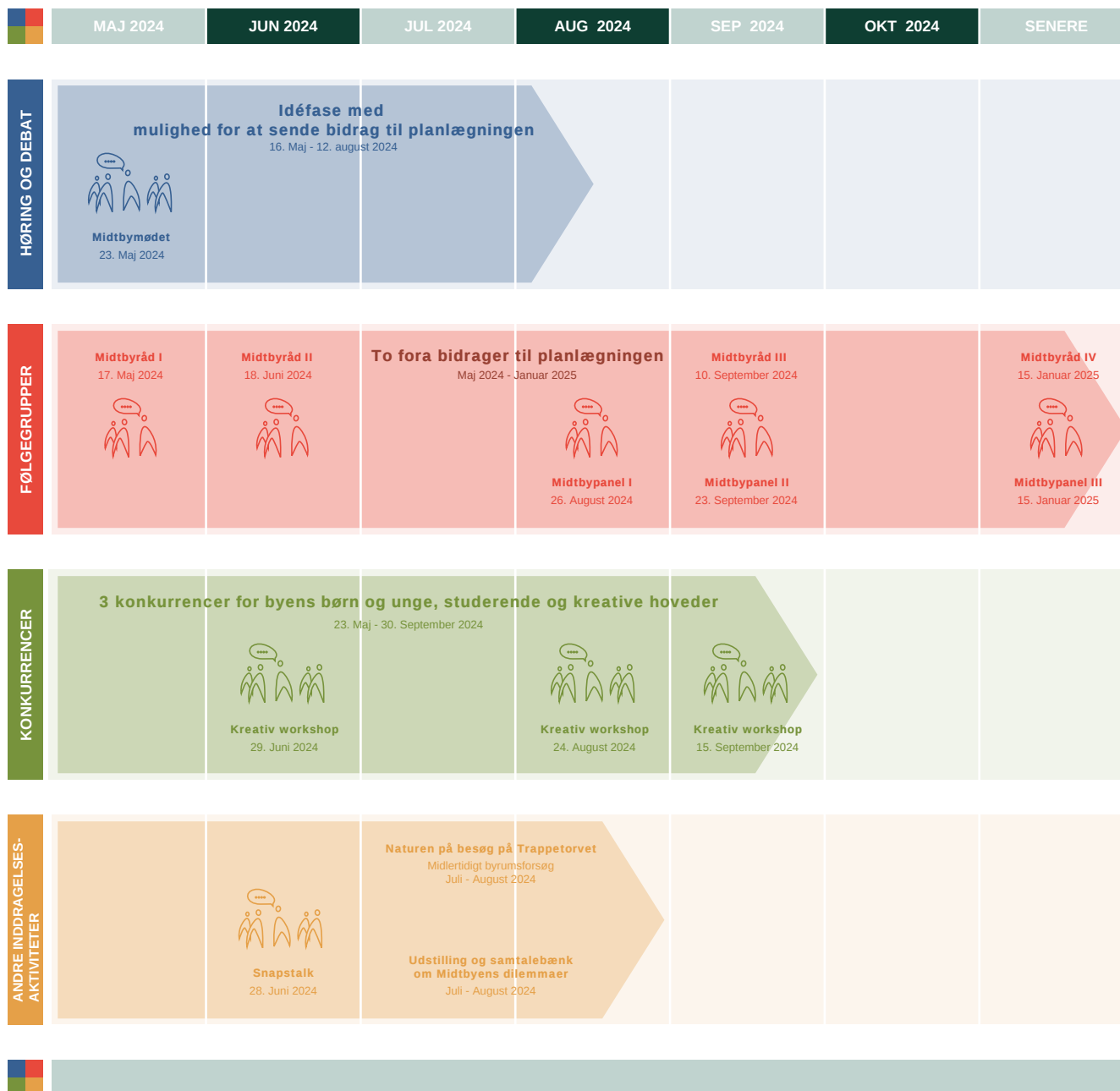
Gennem en høringsperiode, borgermøder, nedsatte følgegrupper, konkurrencer, workshops og byrumsforsøg og -aktiviteter er der blevet indsamlet værdifulde input, som har været afgørende for at forme visionen, de strategiske mål, vigtige greb og konkrete handlinger.

Denne fælles indsats har skabt et stærkt fundament for midtbyens videre udvikling, og en plan, som reflekterer lokale behov og ønsker. Mange tak til alle, der har deltaget og delt deres viden og idéer – jeres engagement har gjort en mærkbar forskel.

Du kan se processens tidsplan her til højre samt læse mere om flere af de afholdte inddragelsesaktiviteter og et udpluk af de væsentligste input på de følgende sider.

Projektet er forankret i Teknisk Udvalg og har i processen sikret et bredt politisk ejerskab gennem flere temadrøftelser og sagsfremstillinger i udvalg såvel byråd samt politisk repræsentantskab i følgegruppen Viborg Midtbyråd.

>> Midtbyen er under udvikling – følg med her!

MIDTBYMØDET OG DEBATFASE

Viborg Kommune inviterede beboere, borgere og interessenter til en aften med inspirationsoplæg, samtale og debat om midtbyens udvikling og fremtid. Hvordan ser fremtidsbilledet på midtbyen ud, hvem er den for og hvilke ønsker og behov skal den opfylde? Mere end 120 personer deltog i aftenen, hvor centrale temaer om byens liv, byrum og forbindelser blev debatteret af eksperter, lokale aktører og kommunen samt i samtale med borgere og brugere.

Byrådet opfordrede også alle til at komme med forslag og idéer til planlægningen, før planforslaget blev udarbejdet. Det resulterede i mere end 30 indlæg med forslag og idéer til udvikling af butikslivet, den historiske by, kunst og kreativitet, søer og bynatur, fortætning, trafik, demokrati mm.

>> Se program og video af Midtbymødet her

SNAPSTALK

28. juni 2024 i Amtmandens Have

En lun sommeraften under Snapstinget inviterede Viborg Kommune til samtalesalon. Her blev et udvalg af midtbyens iboende dilemmaer sat til debat blandt de fremmødte. Dilemmaerne blev sat på spidsen gennem AI-genererede billeder, som sommeren over blev udstillet i et butiksvindue ved Hjultorvet. Her kunne forbipasserende gøre ophold og drøfte midtbyens dilemmaer med inspiration fra samtalekort.

FØLGEGRUPPER: MIDTBYSRÅD OG MIDTBYPANEL

Midtbyrådet og midtbypanelet udgør to midlertidige følgegrupper, som har fulgt processen tæt og deltaget aktivt i udviklingsplanens tilblivelse over en møderække.

Midtbyrådet består af 15 repræsentanter for midtbyens handels- og erhvervsliv, ejendomsejere, ejendomsmæglere, kultur- og fritidsliv og med politisk formandskab samt sekretariatsbetjening af Viborg Kommune.

Midtbypanelet består af 20 repræsentanter for midtbyens brugere og beboere, som er eksperter på hverdagslivet og lokalmiljøet i midtbyen.

Formålet med følgegrupperne har været at inddrage deltagernes perspektiver på midtbyen i planlægningen, at formulere og øge ejerskabet til udviklingsplanens vision og strategiske mål samt øge engagementet i en kommende realisering af planens indsatser. Samtidig har følgegrupperne givet mulighed for at afprøve form på samarbejde mellem kommunen og interessenter i midtbyen omkring udviklingen af midtbyen.

KONKURRENCER OG WORKSHOPS

Viborg Kommune, UNESCO Creative Viborg og Karriereby Viborg har afholdt tre konkurrencer og tilhørende workshops, hvor børn og unge, studerende og alle byens kreative hoveder har kunnet bidrage med idéer til udviklingen af midtbyen med afsæt i et par formulerede spørgsmål.

Hvordan kan Viborgs visuelle kreativitet synliggøres i midtbyens byrum og gader?

BYRUMSFORSØG

"Skoven flyttede ind" på Trappetorvet - og imiterede den vilde naturs indtog i midtbyen, mens opholdsmøbler dekoreret af lokale illustratører fra Arsenalet gav mulighed for en plads i solen. Byrumsforsøget stod i interessant kontrast til Nordea-fonden og Vi er Viborgs kultiverede "Sommerhaven" på Hjultorvet.

De midlertidige byrumsindretninger aktiverede torvene over sommeren og gav mulighed for at afprøve og opleve byrummet på en ny måde i et afgrænset tidsrum - og tjene til inspiration og danne basis for input fra borgere og besøgende til mulige fremtidige anvendelser.

Byrumsforsøg på Trappetorvet juli - september 2024

Det har samlet 23 deltagere med hver sin tilgang til det kreative givet sit bud på. Og det er der kommet tre overordnede temaer ud af:

1. Kombinér leg med det kreative
2. Arbejd med udsmykning af byens passager og forbindelser
3. Lav midlertidigt eller permanent udstillings- og oplevelsesrum med adgang til byens borgere, børn og besøgende

Workshops i juni og august i og nær Sommerhaven på Hjulstovet

WORKSHOP FOR ALLE BYENS KREATIVE HOVEDER

En pop up pavillion midt i det hele under Viborg Animations Festival dannede rammen om en workshop, som gav store som små borgere mulighed for at få form, farve og skrift på sine forslag til konkurrencen for byens kreative hoveder. Workshopen blev faciliteret i samarbejde med en håndfuld kreative virksomheder fra Arsenalet, som Viborg Kommune har kørt et innovationssamarbejde med for netop at undersøge, hvordan Viborgs mange kreative kræfter kan sættes i spil i borgerinddragende processer.

15. september 2024 på Trekanttorvet

KONKURRENCER OG WORKSHOPS

Hvordan bliver Viborg midtby det bedste sted at opholde sig for børn og unge?

Det har mere end 60 børn og unge fra skoleklasser i Viborg Kommune og som deltagere på sommerens workshops i Viborg midtby givet deres kreative svar på.

Kommunens yngste borgere har i den grad drømme for fremtiden – og for vores fælles midtby. Steder som Borgvold, Sct. Mathias Centret og stadion hitter allerede, mens byens torve, grønne områder og gågaden i endnu højere grad kan indrettes, så det appellerer til uformel leg, fællesskab, dans og sjov på børn og unges præmisser.

Hvordan bliver Viborg midtby et attraktivt mødested for de studerende? Hvordan skaber vi de perfekte rammer for jeres fællesskab og giver jer en endnu bedre grund til at blive i byen?

På en workshop på studenterhuset V10 og gennem en case på Business Viborgs Iværksætterfestival har en gruppe studerende bidraget med drømme og ideer til midtbyens udvikling. Viborg Ungdomsråd har desuden deltaget i Midtbypanelet og bidraget via publikation "Ungdommens perspektiv på Viborg Kommune 2024". Der findes ikke én profil på den studerende, som er i et stort aldersspænd samt i forskellige livssituationer og dermed med forskellige behov. Fælles er dog fx ønske om medskabelse i og tydelig kommunikation om events samt grønne og blå områder til chill og hygge.

Midtbymødet d. 23. maj 2024 i Kasernehallen

INPUT FRA DIALOG OG INDDRAGELSE

Med en bred og åben inddragelsesproces har samtalen med byens mange borgere, brugere og interessenter været omfattende – og i et omfang, som kan være svær at gengive her.

Vi har dog prøvet at opridsse nogle af de mange input, som er modtaget undervejs – og, som på ingen måde er udtømmende for den store aktivitet og lyst til at præge midtbyens fremtid fra alle sider. Mulighederne er mange – og vi håber du kan genkende dit eget bidrag i nogle af dem. Nedenfor er inputtene sammenfattet i et par overskrifter:

- > **Styrket identitet:** Forstærk midtbyens identitet ved at definere tydelige og unikke roller for byens torve og pladser, som understøtter både hverdagsliv og større begivenheder.
- > **Fleksible byrum:** Udvikl funktionelle byrum, der kan opfylde både dagligdagsbehov og bruges til større events, så byens rum tilpasses til skiftende formål.
- > **Adgang til naturen:** Øg midtbyens attraktivitet ved at skabe bedre tilgængelighed til søer og bynær natur, så de naturligt integreres som en del af bymiljø og byliv.
- > **Forbedrede ankomstforhold:** Sikr gode ankomstoplevelser og forbindelser, der tilgodeser byens forskellige brugergrupper bl.a. turister, studerende og lokale beboere.
- > **Bind byen bedre sammen:** Skab en klar og intuitiv adgangsvej til midtbyen fra omkringliggende kvarterer og byområder, så flere ledes naturligt ind i byen.

